

Om Norwaco

Norwaco er en paraplyorganisasjon som forvalter rettigheter til opphavere, utøvende kunstnere og produsenter i audiovisuelle produksjoner. Norwaco har 37 medlemsorganisasjoner som til sammen representerer ca. 65.000 individuelle medlemmer. På vegne av disse, inngår Norwaco avtaler og krever inn vederlag etter konkrete, kollektive forvaltningsoppdrag. Hovedvirksomheten er tredjepartsdistribusjon av TV-kanaler og tilhørende arkivtjenester. Norwaco representerer også utenlandske rettighetshavere gjennom avtaler med utenlandske organisasjoner.

INNHold

Om Norwaco	2
Leder	3
Styrets beretning	4
Årsregnskap 2023	
Resultatregnskap	7
Balanse	8
Kontantstrømanalyse	9
Noter til regnskapet	10
Åpenhetsrapport	13
Utbetalinger	15
Revisjonsberetning	21
Informasjon om virksomheten i 2023	
Nøkkeltall	22
Medlemsorganisasjonenes sektortilknytning	23
Virksomhetsområdene	24
Forvaltning og drift	27
Styret, utvalg og administrasjon	31
Norwaco 40 år	34
Norwacos jubileumsfeiring	38
Medlemsorganisasjoner med jubileum i 2023	44

Norwacos forvaltningsområder – sektorer

Medlemsorganisasjonene gir forvaltningsoppdrag til Norwaco gjennom en forvaltningskontrakt som deler Norwacos forvaltning i syv hovedområder – Norwacos forvaltningssektorer.

- **Tredjeparts TV- og radiodistribusjon**
Samtidig og uendret (lineær) distribusjon av TV- og radiokanaler og tilknyttede innholdstjenester.
- **Undervisningsbruk**
Bruk av audio- og audiovisuelle verk i undervisningsvirksomhet.
- **Bedriftsintern bruk**
Bruk av audio- og audiovisuelle verk internt i bedrifter.
- **Bruk i bibliotek og museer**
Bruk av audio- og audiovisuelle verk internt i bibliotek og museer for besøkende.
- **Bruk av TV-selskaps arkivmateriale**
TV-selskaps bruk av eget arkivmateriale i nye produksjoner og tilgjengeliggjøring på forespørsel for privat bruk. Tredjeparters tilgjengeliggjøring av slikt arkivmateriale.
- **TV på offentlig sted**
Visning (overføring) av TV-innhold på offentlig tilgjengelige steder som hotellobbyer, treningssentre mm.
- **Privatkopiering (fordelingsoppdrag)**
Kompensasjon for lovlig kopiering til privat bruk.

Medlemsorganisasjonene slutter seg til forvaltningssektorene som er relevante for deres medlemmer. De overdrar til Norwaco rett til å forvalte rettighetene og til å fordele vederlag eller kompensasjon. Fordelingen mellom organisasjonene beslattes av medlemmene i hver enkelt sektor.

Styret har ansvar for å fordele til utenlandske rettighetshavere og norske rettighetshavere som ikke er medlemmer av Norwacos medlemsorganisasjoner.

I KI-året 2023 ble Norwaco 40 år og flyttet tilbake i Storgata

2023 ble det året diskusjonen om kunstig intelligens (KI/AI) toppet alle «hitlister» og preget ethvert seminar, inkludert Norwacos 40-års markering 17. november. Om KI er en teknologisk revolusjon som vil endre verden fullstendig i løpet av få år, gjenstår å se, men det åpnes utvilsomt nye muligheter som skaper både begeistring og bekymring.

På alle områder læres nå maskiner opp til å løse stadig mer komplekse utfordringer til nytte for samfunnet, og det er jo spennende. Behovene oppleves uendelige, f.eks. innen helsevesenet, miljø og sikkerhet. I kultursektoren tas de nye verktøyene i bruk til egen skapende virksomhet innenfor kunstfeltet, og i mediehusene effektiviseres arbeidsoppgaver og nye produkter og tjenester utvikles.

Den pågående KI-revolusjonen skaper også frykt og behov for lovregulering. EU har nettopp vedtatt et juridisk rammeverk for kunstig intelligens – Artificial Intelligence Act (AI Act). Reglene skal beskytte folk mot inngripende overvåkning og setter krav til åpenhet og dokumentasjon om hvordan KI-systemene fungerer. Blant rettighetshavere har kravet til åpenhet og

dokumentasjon gitt håp om at det kan bli mulig å følge opp bruk av opphavsrettslig beskyttede materiale i KI-systemene, og at man dermed enten kan stoppe ulovlig bruk eller sikre avtaler om rimelig vederlag. Diskusjonen går nå for fullt om hva som er opphavsrettslig relevant, hva som er mulig å regulere, hva som er ønskelig å regulere og hvordan reguleringen kan skje.

Denne diskusjonen er også i høyeste grad relevant når vi nå endelig skal implementere EUs digitalmarkedsdirektiv og nett- og videresendingsdirektiv fra 2019, i norsk lov. Høringsnotatet fra Kulturdepartementet ble sendt ut i november 2023 med høringsfrist 15. mars, og digitalmarkedsdirektivets unntak for tekst- og datautvinning (artikkel 3 og 4) er foreslått lovfestet tett opp mot ordlyden i direktivet. I Norwacos hørings svar har vi bedt om en presisering av at omfanget av unntaket vurderes konkret i hvert tilfelle etter reglene i tretrinnsstegen i Bernkonvensjonen, som bl.a. fastslår at unntak fra eneretten ikke kan tilsidesette rettighetshavernes legitime og økonomiske interesser.

I dette året hvor KI kom på toppen av alles agenda, fylte Norwaco 40 år. Rettighetsforvaltning gjennom Norwaco ble også etablert som følge av teknologisk utvikling, men ikke KI. Den gangen ble det mulig å få inn TV-signaler fra andre land. Først bare fra nabolandene Sverige og Danmark, men etter hvert fra hele verden.

Norwacos rettighetsforvaltning startet med TV-distribusjon/videresending av TV-innhold for 40 år siden. Mye har selvsagt endret seg, men dette er fortsatt Norwacos klart største forvaltningsområde. Dersom det sikres videreutvikling av gode rammebetingelser for rettighetsklareringen, er målet vårt å gjøre en minst like god jobb for rettighetshavere og brukere på det audiovisuelle området de neste 40 årene.

Til slutt tar jeg med at 40-åringen Norwaco har flyttet til nye lokaler. De nye lokalene i Storgata 5 gir en fin base for administrasjonen, styremøter og andre mindre møter med tillitsvalgte og kunder. Ved medlemsmøter og andre større møter leier vi nå eksterne møtelokaler. En liten kuriositet er at Norwacos første kontorlokaler også var i Storgata (nr. 14), så for de som har vært med lenge, ble flyttingen litt som å komme hjem.

Mars 2024
Alt godt fra Elin

Elin Urkedal, direktør (Foto: Caroline Roka)

Virksomhet og fremtidig utvikling

Norwaco er en paraplyorganisasjon med 37 medlemmer, som forvalter rettigheter til opphavere, utøvende kunstnere og produsenter i audiovisuelle produksjoner. Hovedvirksomheten er tredjepartsdistribusjon av TV-kanaler og tilhørende arkivtjenester. Norwaco inngår avtaler og krever inn vederlag som fordeles til norske og utenlandske rettighetshavere.

Samlede inntekter for 2023

Inntektsført vederlag for 2023 er 419 millioner kroner. Netto finansinntekter er på 19,2 millioner kroner.

Tredjeparts TV- og radiodistribusjon

Undersøkelser viser at tiden som brukes på tradisjonell TV-seing går ned. Mye av nedgangen skyldes strømmetjenester som fortsatt er i vekst, både når det gjelder antall abonnerende husstander og tjenester tilgjengelig i hver husstand.

Alle TV-distributørene tilbyr strømmetjenester som alternativer til ordinære TV-kanaler, og flere har også slanket TV-pakkene sine og lagt inn færre forhåndsvalgte kanaler i kundenes TV-pakker. Dette medfører reduksjon i antall TV-kanaler som distribueres og nedgang i vederlagsinntektene til Norwaco.

Avtale om distribusjon av kommersielle kanaler (K-avtalen) ble inngått med RiksTV fra 2023. Dermed har alle TV-distributørene K-avtale med Norwaco.

Undervisningsbruk

Avtalen for universiteter og høyskoler ble fra 2023 utvidet med mulighet til å strøme programmer fra NRKs nett-TV. Med dette har det blitt enklere å benytte TV-programmer i undervisningen.

Bruk i bibliotek og museer

Norwaco inngikk ny løpende avtale med Popsenteret fra 1. januar 2023.

Bruk av TV-selskaps arkivmateriale (NRK-arkiv)

Norwaco inngikk en femårig arkivavtale med NRK i 2022. Avtalen dekker alle NRKs egenproduserte TV- og radioprogram sendt første gang før 2015. Etter et overgangsår med opptrapping av tilbudet, betaler NRK for 2023 fullt vederlag iht. avtalen.

TV på offentlig sted

Norwaco tilbyr heldekkende avtale for virksomheter som overfører TV-innhold til publikum på offentlige steder, for eksempel hoteller og treningssentre. Lisensen fra Norwaco avgrensner mot Norwacos øvrige forvaltningsområder og mot bruk av musikk som allerede er klarert av TONO eller Gramo.

Lisensiering av TV på offentlig sted startet opp i 2022. De to første årene har Norwaco prioritert å inngå avtaler med hoteller og andre overnattingssteder.

Privatkopiering

Som privatperson har du lov til å kopiere åndsverk og annet opphavsrettslig beskyttet materiale og dele med nære venner og familie. For dette kompenseres rettighetshaverne gjennom årlige bevilgninger over statsbudsjettet. I 2023 ble det bevilget 55,8 millioner kroner til individuell kompensasjon og fordeling gjennom Norwaco.

40 års-jubileum

Norwaco ble stiftet 17. november 1983. Gjennom 40 år som kollektiv forvaltningsorganisasjon, har Norwaco krevet inn og fordelt seks milliarder kroner til rettighetshavere i TV-, film- og musikkproduksjoner. Jubileet ble markert med fagdag og fest på Kunsternes Hus.

Årsmøtet

Norwaco avholdt ordinært årsmøte i mai. Årsmøtet opptok Music Nest Norway (MNN) som medlem. Årsmøtet vedtok også et forslag om innføring av nye tvisteløsningsmekanismer ved uenighet om fordelingen mellom Norwacos medlemsorganisasjoner. Bestemmelsene om voldgift ble ikke endret. Voldgiftsnemnda er siste instans for avgjørelse av fordelingstvister.

Voldgiftssak

I januar ble det reist krav om voldgiftsbehandling av fordeling av vederlag for Fellesavtalen 2020 mellom musikkutøvere og musikkprodusenter. Voldgiftsnemndas avgjørelse forelå i februar 2024.

Mekling

I september ble det gjennomført frivillig mekling mellom musikkutøvere og musikkprodusenter om fordelingen av vederlag for Musikkklisens på undervisningsområdet for 2021–2022. Partene oppnådde ikke enighet, og saken ble sendt videre til Fordelingsnemnda.

Fordelingsnemnd

Da frivillig mekling mellom musikkutøvere og musikkprodusenter ikke førte frem, ble saken sendt videre til den nyetablerte Fordelingsnemnda. Fordelingsnemndas vedtak forelå i oktober og ble stående.

Nye frister for utbetaling av rettighetsvederlag

Vederlag innkrevd for 2022 og senere skal etter lov om kollektiv forvaltning, være fordelt til rettighetshaverne senest 1. oktober året etter innkrevingsåret. Fristen kan fravikes dersom det foreligger objektive grunner. Siden Norwaco fordeler etterskuddsvis, var 2023 første året dette trådte i kraft.

For at medlemsorganisasjonene skal ha mulighet til å fordele vederlaget videre til rettighetshaverne innen fristen 1. oktober, har Norwaco satt seg frist til 1. april til å utbetale vederlaget til medlemsorganisasjonene. På enkelte forvaltningsområder har det i 2023 manglet fordelingsvedtak slik at fristen ikke kunne overholdes.

Økonomiske forhold

Netto driftskostnader for 2023 er 20,7 millioner kroner som tilsvarer ca. 4,9 % av inntektsført vederlag.

Styring av finansiell risiko

Innkrevd vederlag fordeles normalt året etter innkreving. Styrets investerings- og risikohåndteringsstrategi har sikkerhet for kapitalen som overordnet målsetning og skal prioritere dette fremfor maksimal avkastning.

Fortsatt drift

Årsregnskapet er utarbeidet under forutsetning om fortsatt drift, jfr. regnskapslovens § 4-5. Styret bekrefter at forutsetningene er til stede, jfr. regnskapslovens § 3-3a.

Ansvarsforsikring for styret og daglig leder

Norwaco har tegnet styreansvarsforsikring som dekker inntil 10 millioner kroner per skade, samt profesjonsansvarsforsikring som dekker inntil 2 millioner kroner per skade. Styreansvarsforsikringen gjelder styret og daglig leder. Profesjonsansvarsforsikringen gjelder daglig leder og andre ansatte.

Administrasjon

Norwacos administrasjon hadde ved utgangen av 2023, tolv fast ansatte, hvorav én i deltidsstilling. To ansatte har vært langtidssykemeldt deler av året. Guro Riis som ble ansatt i vikariat som juridisk rådgiver i 2022, ble fast ansatt i januar.

Nye lokaler

Norwacos administrasjon flyttet inn i nye lokaler i Storgata 5 i august 2023.

Likestilling, sykefravær, HMS og ytre miljø

Norwaco har som mål å være en arbeidsplass hvor det råder full likestilling. Organisasjonen har innarbeidet at det ikke skal forekomme forskjellsbehandling grunnet kjønn, for eksempel i saker som gjelder lønn, avansement og rekruttering.

Det er syv kvinner og fem menn ansatt i Norwaco. Samlet sykefravær i 2023 var på 6,2 % hvorav 4,4 % langtidsfravær.

Etter styrets oppfatning er arbeidsmiljøet i Norwaco godt. Norwaco driver sin virksomhet fra leide lokaler i Oslo sentrum. Det har ikke blitt rapportert om skader eller ulykker på arbeidsplassen. Virksomheten er ikke av en karakter som kan forurense det ytre miljøet.

Redegjørelse iht. åpenhetsloven

Redegjørelsen for aktsomhetsvurderingene etter lov om åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendig arbeidsforhold, vil bli tilgjengeliggjort på Norwacos nettsider under punktet [Om Norwaco](#).

Norwacos styre

Øverst fra venstre (Fotograf i parentes):

Renée Rasmussen, styreleder (Trond Isaksen), Monica Boracco, nestleder (Kristin von Hirsch), Stian Langgaard-Nielsen, (Bent Røiseland), Marte Thorsby, AU-medlem (Jannecke Sanne Normann), Hege Fagerheim (privat), Marius Øvrebø-Engemoen (Eva Rose), Harald Holter (Ansgar Valbø), Bjørn Sæter (Tovita Razzi), Inger Elise Mey (Caroline Roka) og Ann-Kristin Vasseljen (Terese Aalborg)

Resultatregnskap

(Tall i kroner)	Noter	2023	2022
OPPTJENING AV VEDERLAG			
TV-distribusjon		307 552 895	302 846 555
Fellesavtalen		199 096 656	201 674 609
K-avtalen		97 747 969	91 188 709
Vederlag fra utlandet		10 708 269	9 983 237
Undervisningsvirksomhet		32 247 075	29 737 295
Grunn og videregående skoler, AV-lisens		13 634 660	12 634 646
Grunn og videregående skoler, musikk-lisens		15 307 188	14 167 266
Universitet og høyskoler		2 192 465	2 001 173
Vederlag fra utlandet		1 112 762	934 210
Bibliotek og museer		542 340	476 338
TV-selskaps arkiv		16 461 671	11 333 333
TV på offentlig sted		3 548 378	1 166 796
Privatkopiering		58 617 390	55 843 047
Statlig bevilgning		55 766 000	53 000 000
Vederlag fra utlandet		2 851 390	2 843 047
SUM OPPTJENTE VEDERLAG		418 969 749	401 403 363
Netto finansinntekter	1	19 220 427	6 336 038
SUM VEDERLAG OG FINANSINTEKTER		438 190 176	407 739 401
VEDERLAG TIL RETTIGHETSHAVERE		417 076 646	388 755 151
MIDLER TIL DEKNING AV DRIFTSKOSTNADER			
Vederlag og finansinntekter til dekning av drift		21 113 530	18 984 250
Medlemskontingenter		18 500	18 000
Endringer i pensjonsforpliktelse mot udekket tap	2	-474 210	202 672
Sum midler til dekning driftskostnader		20 657 820	19 204 922
DRIFTSKOSTNADER			
Lønn og andre personalkostnader	2, 3	15 238 911	13 567 518
Avskrivninger	4	247 114	99 049
Andre driftskostnader		5 171 794	5 538 355
Sum driftskostnader		20 657 820	19 204 922
RESULTAT		-	-

Balanse

(Tall i kroner)	Noter	2023	2022
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
Inventar/kontormaskiner	4	1 423 440	98 771
Langsiktig fordring			-
Aksjer/verdipapirer	1	1 500 000	1 500 000
Overfinansiering av pensjonsforpliktelser	2	149 070	
Sum anleggsmidler		3 072 510	1 598 771
OMLØPSMIDLER			
Fordringer på vederlag		34 894 634	45 337 248
Andre fordringer		499 666	189 086
Sum fordringer		35 394 300	45 526 334
Vederlagsmidler i bank		2 093 777	1 349 973
Pengemarkedsfond	1	352 658 490	301 454 662
Sum investeringer		354 752 267	302 804 635
Bankinnskudd	5	10 319 442	4 222 216
Sum omløpsmidler		400 466 009	352 553 186
SUM EIENDELER		403 538 519	354 151 956
EGENKAPITAL OG VEDERLAG/GJELD			
EGENKAPITAL			
Egenkapital/ - Udekket tap pensjon	2	149 070	-325 139
LANGSIKTIG GJELD			
Beregnet fremtidige pensjonsforpliktelser			325 139
KORTSIKTIG GJELD			
Leverandørgjeld		1 002 559	790 838
Offentlig gjeld		1 223 398	1 127 053
Annen kortsiktig gjeld		1 520 772	1 097 471
Sum kortsiktig gjeld		3 746 729	3 015 362
Vederlag og renter avsatt til utbetaling		399 642 721	351 136 594
SUM EGENKAPITAL OG VEDERLAG/GJELD		403 538 519	354 151 956

Oslo, 11. april 2024

 Rensé Rasmussen (styreleder)
  Marte Thorsby
  Hege Fagerheim
  Harald Holter
  Marius Øvrebø-Engelboen

 Monica Boracco (bestleder)
  Bjørn Sæter
  Riger Elise Møy
  Ann-Kristin Vasseljen
  Silan Langgård-Nilsen
  Elin Urkedal (direktør)

Kontantstrømanalyse

(Tall i kroner)	2023	2022
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Resultat	-	-
Ordinære avskrivninger	247 114	99 049
Endring i kundefordringer og leverandørgjeld	10 654 334	3 530 399
Endring i andre tidsavgrensingsposter	209 064	333 991
Endring i vederlag og renter til utbetaling	48 506 126	15 909 844
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	59 616 640	19 873 284
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Investeringer i varige driftsmidler	-1 571 784	-
Endring i andre investeringer	-51 203 828	-17 196 864
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-52 775 612	-17 196 864
Netto endring i likvider i året	6 841 028	2 676 419
Kontanter og bankinnskudd per 01.01	5 572 190	2 895 770
Kontanter og bankinnskudd per 31.12	12 413 218	5 572 190
I balansen		
Vederlagsmidler i bank	2 093 777	1 349 973
Bankinnskudd	10 319 442	4 222 216
Sum kontanter og bankinnskudd per 31.12.	12 413 218	5 572 189
Herav utgjør bundne bankinnskudd:		
Skattetreksmidler	700 000	700 000
Depositum husleie	810 507	642 769
Sum bundne bankinnskudd	1 510 507	1 342 769

Noter til regnskapet

Alle tall er i norske kroner hvis ikke annet er opplyst.

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk.

Følgende regnskapsprinsipper er anvendt:

Vederlag

Inntektsføring av vederlag er bokført etter opptjeningsprinsippet som er inneværende regnskapsår. Vederlag mottatt fra utlandet er opptjent i 2023 og tidligere år.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler avskrives over forventet økonomisk levetid. Avskrivningene er fordelt lineært over antatt økonomisk levetid.

Aksjer og verdipapirer som anleggsmidler

Anleggsaksjer og verdipapirer hvor Norwaco ikke har betydelig innflytelse, balanseføres til det laveste av kostpris og virkelig verdi.

Pengemarkedsfond som omløpsmidler

Verdipapirer som inngår i en handelsportefølje vurderes til virkelig verdi på balansedagen.

Fordringer

Fordringer på vederlag og andre fordringer er verdsatt til pålydende etter fradrag for avsetning til mulige tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene.

Pensjoner

Norwaco har fra 1.1.2022 hatt en innskuddsbasert pensjonsordning, der innskudd, premie og administrasjonskostnader kostnadsføres. De som var ansatt før dette tidspunktet kunne velge å bli værende i den ytelsesbaserte pensjonsordningen.

Ytelsesbaserte pensjonsordninger vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen. Pensjonsmidler vurderes til virkelig verdi.

Endring i ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser som skyldes endringer i pensjonsplaner, fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid.

Akkumulert virkning av estimatendringer og endringer i finansielle og aktuarielle forutsetninger (aktuarielle gevinster og tap) under 10 % av det som er størst av pensjonsforpliktelsene og pensjonsmidlene ved begynnelsen av året, innregnes ikke. Når den akkumulerte virkningen er over 10 %-grensen ved årets begynnelse, resultatføres det overskytende over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid. Periodens netto pensjonskostnad klassifiseres som lønn og andre personalkostnader.

Norwaco har tidligpensjon, AFP i Fellesordningen, som er en ytelsesbasert flerforetaksordning. Det foreligger ikke tilstrekkelig informasjon til at Norwaco kan regnskapsføre sin proporsjonale andel av den samlede pensjonsforpliktelse, pensjonsmidler og pensjonskostnad. Innbetalt premie kostnadsføres under lønn og andre personalkostnader.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metode. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter og bankinnskudd.

1. Finansinvesteringer

Vederlagsmidlene er plassert på særvilkårskonti i DNB, i pengemarkedsfond, aksjefond og aksjer. Gjennomsnittlig avkastning på midler plassert i bank har vært 3,06 % og i pengemarkedsfond 4,30 %.

Anleggsmidler	Bokført 31.12.2023	
Aksjefond, Pluss Markedsverdi	500 000	
Aksjefond, Pluss Utland Aksje	1 000 000	
Sum anleggsmidler	1 500 000	
Omløpsmidler		Avkastning
Pengemarkedsfond, Pluss Likv. I og II	201 275 400	9 395 311
Pengemarkedsfond, DNB Likviditet 20 (V)	151 383 090	9 325 121
Vederlagsmidler i bank / totale renteinntekter	2 093 777	492 023
Netto andre finansinntekter		7 973
Sum omløpsmidler	354 752 267	19 220 427
Netto finansinntekter		19 220 427

Anleggsaksjene har en markedsverdi 31.12.2023 på kr 3 634 745 for Pluss Utland Aksje og kr 1 512 031 for Pluss Markedsverdi.

Netto finansinntekter er godskrevet vederlagsmidlene.

2. Pensjonskostnader

Norwaco er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon, og har pensjonsordninger som tilfredsstillt kravene i denne loven. Norwaco har en innskuddsbasert pensjonsordning som omfatter seks ansatte og en ytelsesbasert pensjonsordning som omfatter 14 personer, hvorav seks aktive. Den ytelsesbaserte ordningen ble lukket i 2021 og tilbys ikke nye ansatte. Forpliktelsen er balanseført basert på beste estimat fra aktuar.

I tillegg har Norwaco avtalefestet pensjonsordning i Fellesordningen for AFP. Årets premie er kostnadsført og inngår i pensjonskostnader, ref. note 3.

Pensjonskostnader	2023	2022
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	814 738	833 484
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	563 361	384 971
Avkastning på pensjonsmidler	-669 227	-456 124
Administrasjonskostnader	204 233	259 505
Netto pensjonskostnader før aga.	913 104	1 021 835
Arbeidsgiveravgift av pensjonskostnadene	128 748	144 079
Resultatført aktuarielt tap (gevinst)	345 606	399 511
Resultatført planendringseffekt/ overgang til innskudd etc.	-	-
Periodisert arbeidsgiveravgift	-	-
Netto pensjonskostnad	1 387 458	1 565 425
Pensjonsforpliktelsen	2023	2022
Påløpte pensjonsforpliktelser (DBO) pr 31.12.	17 948 985	19 030 441
Pensjonsmidler (til markedsverdi) pr 31.12.	14 580 766	13 776 929
Påløpte pensjonsforpliktelser pr 31.12. ekskl. aga.	-3 368 218	-5 253 512
Arbeidsgiveravgift	-474 919	-740 745
Påløpte pensjonsforpliktelser per 31.12. inkl. aga.	-3 843 137	-5 994 257
Ikke resultatført virkning av estimatavvik	3 992 207	5 669 117
Netto balanseført pensjonsforpliktelse inkl. aga.	149 070	-325 140
Økonomiske forutsetninger	31.12.2023	31.12.2022
Diskonteringsrente	3,10 %	3,00 %
Forventet avkastning på pensjonsmidler	4,80 %	4,70 %
Forventet lønnsvekst	3,50 %	3,50 %
Forventet G-regulering	3,25 %	3,25 %
Forventet regulering av pensjoner under utbetaling	1,80 %	2,60 %
Forventet årlig avgang	0-8 %	0-8 %
Amortiseringsfaktor (Forventet gjenstående tjenestetid)	10,06	10,90
Ønsket størrelse på korridor	10,00 %	10,00 %
Gjennomsnittlig arbeidsgiveravgiftssats	14,10 %	14,10 %

3. Ytelser til ansatte, tillitsvalgte og revisor

Lønns- og personalkostnader består av følgende poster:

	2023	2022
Lønn til ansatte	9 753 785	8 507 327
Arbeidsgiveravgift	2 014 065	1 616 020
Pensjonskostnader	1 940 963	2 065 901
Andre personalkostnader	257 382	324 334
Honorarer	1 171 077	1 053 936
Innleid personale	101 639	-
Sum lønn og personalkostnader	15 238 911	13 567 518

Ytelser til ledende personer	Daglig leder	Styret
Lønn/honorarer *	1 604 094	871 094
Lønnskompensasjon pensjon *	183 534	
Pensjonspremie og kostnader	264 034	
Annen ytelse	7 081	

^{*)} Kr 183 534 av den samlede lønnen på 1 787 628 er kompensasjon for overgang fra ytelsesbasert pensjonsordning til innskuddspensjon.

Det er ikke utbetalt vederlagsmidler fra Norwaco til ledende personer.

Ved arbeidsgivers oppsigelse skal daglig leder, i tillegg til lønn i oppsigelsestiden, ha krav på etterlønn tilsvarende seks måneders fast lønn.

Det var ved utgangen av 2023 12 ansatte i Norwaco.

Revisor

Kostnadsført honorar til revisor inklusiv mva. er på totalt kr 226 725, derunder omfatter dette lovpålagt revisjon på kr 188 570, attestasjoner på kr 31 340 og bistand på kr 6815.

4. Inventar og kontormaskiner

	Inventar	Kontormaskiner	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	210 957	536 498	747 455
Tilgang	1 571 784		1 571 784
Avgang	-50 059	-101 114	-151 173
Anskaffelseskost 31.12.	1 732 682	435 385	2 168 066
Akkumulert avskrivning 31.12.	323 481	421 145	744 626
Bokført verdi 31.12.	1 409 201	14 240	1 423 440
Årets avskrivninger	168 134	78 981	247 114
Avskrivninger i %	20 %	33,33 %	

5. Bankinnskudd

Av totale bankinnskudd på kr 10 319 442 utgjør kr 700 000 bundne skattetrekksmidler og kr 810 507 husleiedeposium.

Åpenhetsrapport for Norwaco 2023

Åpenhetsrapporten er utarbeidet i henhold til Lov om kollektiv forvaltning av opphavsrett mv. med tilhørende forskrift for regnskapsåret som avsluttes 31.12.2023.

Rapporten skal leses sammen med andre deler av årsmeldingen for å få et helhetlig bilde av Norwacos økonomi. Årsmeldingen som sådan vil dekke de rapporteringsforpliktelse som ligger i forskriften.

Alle beløp i oversiktene vises i NOK hele kroner.

Norwacos juridiske struktur og styringsstruktur

Norwaco er en økonomisk forening uten selvstendig økonomisk formål, etablert 17. november 1983. Medlemmene i Norwaco er norske organisasjoner som representerer opphavere, utøvende kunstnere og produsenter. Norwacos oppgave er å forvalte de økonomiske rettighetene til opphavere, utøvende kunstnere og produsenter som Norwaco har fått i oppdrag å forvalte gjennom avtale, fullmakt eller med hjemmel i lov. Kulturdepartementet har godkjent Norwaco som avtalelisensutløsende organisasjon på alle relevante forvaltningsområder.

Norwacos øverste organ er årsmøtet. Ordinært årsmøte avholdes årlig innen utgangen av mai. Alle medlemsorganisasjonene i Norwaco kan delta på årsmøtet med inntil to representanter, og hver organisasjon har én stemme. Årsmøtet velger et styre bestående av 10 ordinære medlemmer med personlige varamedlemmer. Både styre- og varamedlemmer velges etter en bestemt kvotering fastsatt i vedtektene, basert på rettighetshavergruppe. Styret er Norwacos øverste organ mellom årsmøtene, og utgjør Norwacos interne kontrollfunksjon etter lov om kollektiv forvaltning § 14. Styret ansetter Norwacos direktør.

Norwaco har ingen datterselskaper eller andre juridiske underenheter som eies eller kontrolleres av Norwaco.

Fradrag for sosiale, kulturelle og utdanningsmessige ytelser

Norwaco foretar ingen fradrag for sosiale, kulturelle og utdanningsmessige ytelser.

Kostnader i forbindelse med forvaltningen

Netto finansinntekter blir fordelt eller benyttes til å redusere trekket for administrasjonskostnader. UBON og NCB får utbetalt opptjente bankrenter i tillegg til rettighetsvederlag. Det beregnes også netto finansinntekter for privatkopieringskompensasjonen. For øvrige områder anvendes netto finansinntekter til å redusere kostnadstrekket. Informasjon om finansinvesteringer fremkommer i note 1 i årsregnskapet.

Kostnadstrekket til samarbeidspartnere avtales særskilt som et beløp eller en prosent av vederlaget, og er knyttet til ressursbruken på de ulike områdene. For oversiktens skyld er alle kostnadstrekk i oversikten omregnet til en prosent av vederlaget.

Kostnadstrekk per sektor

Sektor/Vederlag	Mottaker				
	Norwacos medlemmer	Utenlandske organisasjoner	Kringkastings-selskap	NCB	Individuelle rettighetshavere
Tredjeparts TV- og radiodistribusjon					
Vederlag innkrevet i Norge	5,88 %	5,88 %	3,72 %		
Vederlag fra andre kollektive forvaltningsorganisasjoner	0,00 %	0,00 %			
Undervisningsbruk					
Vederlag innkrevet i Norge	5,88 %	5,88 %	10,00 %	10,00 %	
Vederlag fra andre kollektive forvaltningsorganisasjoner	0,00 %	0,00 %			
Bruk i bibliotek og museer					
Vederlag innkrevet i Norge	5,88 %				
Vederlag fra andre kollektive forvaltningsorganisasjoner					
Bruk av TV-selskaps arkivmateriale					
Vederlag innkrevet i Norge	5,88 %				
Vederlag fra andre kollektive forvaltningsorganisasjoner					
TV på offentlig sted					
Vederlag innkrevet i Norge	5,88 %	5,88 %	10,00 %		
Vederlag fra andre kollektive forvaltningsorganisasjoner					
Privatkopiering					
Privatkopieringskompensasjonen	3,00 %	3,00 %	3,00 %		
P-kompensasjon fra andre kollektive forvaltningsorganisasjoner	0,00 %	0,00 %			

Beløp som tilfaller rettighetshaverne

Utbetalt per gruppe og bruksområde (sektor)

Gruppe	Sektor						Totalsum
	Tredjeparts TV- og radiodistribusjon	Undervisningsbruk	Bruk i bibliotek og museer	Bruk av TV-selskaps arkivmateriale	TV på offentlig sted	Privatkopiering	
Norwacos medlemmer	148 451 495	24 285 310	478 539	7 986 998	531 046	44 750 971	226 484 359
Opphavere	96 479 652	4 694 752	65 446	5 130 763	282 075	20 857 732	127 510 420
Produsenter	35 766 268	16 160 653	51 416	55 224	128 065	13 253 767	65 415 393
Utøvende kunstnere	16 205 575	3 429 905	361 677	2 801 011	120 906	10 639 472	33 558 546
Andre	122 924 217	10 075 849			65 825	9 020 270	142 086 161
Utenlandske organisasjoner	45 265 816	5 210 662			65 825	6 123 067	56 665 370
Kringkastings-selskap	77 658 401	4 865 187				2 897 203	85 420 791
Totalsum	271 375 712	34 361 159	478 539	7 986 998	596 871	53 771 241	368 570 520

Utbetalt til Norwacos medlemmer per bruksområde

Gruppe/Organisasjon	Sektor						Utbetalt totalt
	Tredjeparts TV- og radio-distribusjon	Undervisningsbruk	Bruk i bibliotek og museer	Bruk av TV-selskaps arkivmateriale	TV på offentlig sted	Privatkopiering	
Opphavere	96 479 652	4 694 752	65 446	5 130 763	282 075	20 857 732	127 510 420
BONO	767 489	2 942			6 994	5 327 543	6 104 968
Forbundet Frie Fotografer	5 523	2 355	43	1 825	129		9 875
NAVIO	1 977 438	131 996		47 706	30 765	694 218	2 882 123
Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening	762 745	277 618	558	110 391	11 806	2 604 627	3 767 745
Norsk Filmforbund	3 347 806	883 812	24 876	528 026	73 218	1 258 598	6 116 336
Norsk Forfatter- og oversetterfond ¹	217 125	38 492	628		3 028	4 025 138	4 284 411
Norsk Journalistlag	2 840 520	803 735	12 184	633 935	76 740	2 703 108	7 070 222
Norsk Kritikerlag	68 911				1 846		70 757
Norsk Redaktørforening				51 745			51 745
Norsk Revyforfatterforening	383 413	41 062	1 834	187 200	8 726	242 019	864 254
Norske Billedkunstnere	219 936	117 264	3 239	91 853	7 255	28 684	468 231
Norske Dramatikeres Forbund ²	2 436 039	346 428	5 655	1 402 719	27 252	6 907	4 225 000
Norske Filmregissører	847 777	316 021	5 979	218 758	25 350	597 300	2 011 185
Norske Scenografer i Creo	60 026	9 806	6 125	41 585	1 625	13 945	133 112
Regiforbundet	398 387	53 250	4 325	339 331	7 341	422 896	1 225 530
TONO	82 146 517	1 669 971		1 475 689		2 932 749	88 224 926
Produsenter	35 766 268	16 160 653	51 416	55 224	128 065	13 253 767	65 415 393
Den norske Forleggerforening						4 340 710	4 340 710
FONO	2 388 344	3 087 252	1 975		687	1 170 956	6 649 214
IFPI Norge	25 813 050	11 747 472	40 367		3 337	4 683 824	42 288 050
Music Nest Norway	2 754 484						2 754 484
NORA	173 699	251 578	198		70	119 485	545 030
Virke Produsentforeningen	4 636 691	1 074 351	8 876	55 224	123 971	2 938 792	8 837 905
Utøvende kunstnere	16 205 575	3 429 905	361 677	2 801 011	120 906	10 639 472	33 558 546
Creo	4 441 792	1 417 804	137 000		30 144	1 260 525	7 287 265
GramArt	4 441 792	1 417 804	137 000		30 144	1 260 525	7 287 265
Norsk Skuespillerforbund	5 871 771	225 959	7 674	2 505 032	39 501	7 595 633	16 245 570
Norsk Tonekunstnersamfund	987 065	315 067	30 445		6 699	245 956	1 585 232
Norske Dansekunstnere	463 155	53 271	49 558	295 979	14 418	276 833	1 153 214
Utbetalt totalt	148 451 495	24 285 310	478 539	7 986 998	531 046	44 750 971	226 484 359

- 1) I Norsk Forfatter- og oversetterfond inngår Den norske Forfatterforening, Norsk Oversetterforening og Norske Barne- og ungdomsforfattere, samt Norske Dramatikeres Forbund/Dramatikerforbundet for Privatkopiering.
2) Norske Dramatikeres Forbund skiftet navn til Dramatikerforbundet i april 2023

Tildelt og utbetalt Norwacos medlemmer (beløp til gode i minus)

Gruppe/Organisasjon	Inngående balanse	Tildelt vederlag	Utbetalt vederlag	Utgående balanse
Opphavere	-14 397 703	-101 726 973	127 510 420	11 385 744
BONO	0	-5 615 423	6 104 968	489 545
Forbundet Frie Fotografer	0	-6 739	9 875	3 136
Forfatterforbundet	-130 442	-100 043		-230 485
Grafill	-97 788	-274 879		-372 667
NAVIO	0	-1 060 169	2 882 123	1 821 954
Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening	0	-3 097 214	3 767 745	670 531
Norsk Filmforbund	-3 356	-4 061 595	6 116 336	2 051 385
Norsk Forfatter- og oversetterfond ¹	0	-4 091 020	4 284 411	193 391
Norsk Journalistlag	-1 644	-4 699 816	7 070 222	2 368 762
Norsk Kritikerlag	0	-12 019	70 757	58 738
Norsk Redaktørforening	0	-120 918	51 745	-69 173
Norsk Revyforfatterforening	0	-546 466	864 254	317 788
Norske Billedkunstnere	0	-274 879	468 231	193 352
Norske Dramatikeres Forbund ²	0	-2 484 485	4 225 000	1 740 515
Norske Fagfotografers Fond	0			0
Norske Filmregissører	0	-1 341 324	2 011 185	669 861
Norske Kunsthåndverkere	35			35
Norske Scenografer i Creo	-38	-94 875	133 112	38 199
Regiforbundet	0	-908 544	1 225 530	316 986
TONO	-14 164 470	-72 936 565	88 224 926	1 123 891
Produsenter	14 514	-42 151 796	65 415 393	23 278 111
Den norske Forleggerforening	0	-4 340 710	4 340 710	0
FONO	10 999	-5 495 006	6 649 214	1 165 207
IFPI Norge	0	-26 973 256	42 288 050	15 314 794
Music Nest Norway			2 754 484	2 754 484
NORA	3 514	-447 887	545 030	100 657
Virke Produsentforeningen	0	-4 894 937	8 837 905	3 942 968
Utvøvende kunstnere	-1 489 466	-27 172 084	33 558 546	4 896 996
Creo	1 375	-5 547 734	7 287 265	1 740 906
GramArt	1 375	-5 547 734	7 287 265	1 740 906
Norsk Artistforbund	-1 491 854	-325 532		-1 817 386
Norsk Skuespillerforbund	-630	-13 721 737	16 245 570	2 523 203
Norsk Tonekunstnersamfund	268	-1 198 671	1 585 232	386 829
Norske Dansekunstnere	0	-830 676	1 153 214	322 538
Utgående balanse	-15 872 655	-171 050 853	226 484 359	39 560 851

1) I Norsk Forfatter- og oversetterfond inngår Den norske Forfatterforening, Norsk Oversetterforening og Norske Barne- og ungdomsforfattere, samt Norske Dramatikeres Forbund/Dramatikerforbundet for Privatkopiering.

2) Norske Dramatikeres Forbund skiftet navn til Dramatikerforbundet i april 2023

Utbetalingstidspunkter, Norwacos medlemmer

Norwaco utbetalte vederlag fortløpende kvartalsvis i 2023. Tabellen viser utbetalt beløp fordelt på type bruk (Sektor/avtale) og år for innkreving. Hovedutbetalingene ble foretatt 31/3, 28/6 og 29/9.

Sektor	Avtale	Innkrevingsår	Kvartal				Totalsum
			1	2	3	4	
Tredjeparts TV- og radiodistribusjon	Fellesavtalen	2019		666 527			666 527
		2020		5 729 167			5 729 167
		2021		2 133 116			2 133 116
		2022			50 508 712		50 508 712
	K-avtalen Musikk	2020		3 092 645			3 092 645
		2021		3 719 503			3 719 503
		2022	14 250 405	3 985 976			18 236 381
		2023		13 469 997	22 877 001	13 489 202	49 836 200
	Foreldet	2018		3 438 821			3 438 821
		2005		163 144			163 144
		2006		171 989			171 989
		2007		175 858			175 858
		2008		177 515			177 515
		2009		228 119			228 119
		2010		249 055			249 055
		2011		303 809			303 809
	K-avtalen Tillegg	2019		1 732			1 732
		2020		2 797			2 797
		2021		3 452	155 846		159 298
2022			9 289 374	167 730		9 457 104	
Undervisningsbruk	KS AV	2021			753 585	753 585	
		2022	6 250 885		799 891	7 050 776	
	UHR	2021			98 452	98 452	
		2022	681 504		101 573	783 077	
	Foreldet	2018		44 490		44 490	
	Musikklisens	2021				7 574 130	7 574 130
2022					7 980 804	7 980 804	
Bruk i bibliotek og museer	Bibliotek og museer	2021			20 197	20 197	
		2022	436 000		22 344	458 344	
Bruk av TV-selskaps arkivmateriale	NRK arkiv	2022		7 986 997		7 986 997	
TV på offentlig sted	Hoteller	2022		526 953	4 093	531 046	
Privatkopiering	P-kompensasjonen	2021			3 105 169	3 105 169	
		2022	35 221 930		2 877 814	2 224 206	40 323 950
	Foreldet	2018		1 321 851		1 321 851	
Totalsum			56 840 724	56 882 887	81 492 406	31 268 342	226 484 359

Beløp som ikke er tildelt

Tabellen viser beløp som ikke er fordelt eller ikke tildelt per år innkrevet.

Gruppe/Kategori	År							Totalsum
	<2019	2019	2020	2021	2022	<2023*	2023	
Opphavere	-1 525 828	-1 865 606	-1 475 910	-4 588 680	-526 162			-9 982 186
Manusforfattere	-474 150	-1 021 683	-804 496	-1 717 578	-509 504			-4 527 411
Musikkautorer		-11 878		-1 819 828				-1 831 706
Filmarbeidere/Illustratører	-139 743	-244 683	-205 582	-598 882	-8 384			-1 197 274
Regissører	-305 267	-416 502	-313 987	-248 294	-8 274			-1 292 324
Opphavere	-606 668	-170 860	-151 845	-204 098				-1 133 472
Produsenter	-2 495 452	-242 103	-1 359 237	-7 777 884	-2 528 068		-1 940 759	-16 343 503
Filmprodusenter	-2 495 452	-237 491	-164 842	-3 792 506	-213 557			-6 903 849
Musikkprodusenter		-4 612	-1 194 395	-3 985 378	-2 314 511		-1 940 759	-9 439 654
Utøvende kunstnere	-3 679 814	-3 296 654	-5 116 852	-9 590 603	-6 870 057		-1 940 759	-30 494 739
Dansere	-61 520	-123 982	-93 073	-667 198	-17 880			-963 653
Musikkutøvere	-1 142 321	-1 587 038	-3 526 658	-6 624 889	-5 991 350		-1 940 759	-20 813 015
Skuespillere	-948 561	-1 155 457	-1 114 820	-1 784 655	-860 828			-5 864 320
Utøvende kunstnere	-1 527 413	-430 177	-382 301	-513 861				-2 853 751
Utøvende kunstnere/ Produsenter			-11 145 859					-11 145 859
Musikkutøvere/ Musikkprodusenter			-11 145 859					-11 145 859
Ufordelte midler					-127 638 799	-23 305 932	-256 419 208	-407 363 939
Totalsum	-7 701 094	-5 404 363	-19 097 858	-21 957 168	-137 563 086	-23 305 932	-260 300 726	-475 330 227

*) beløp i kolonnen er differansen mellom identifiserte ikke fordelte/tildelte midler og regnskapet

Beløp som gjelder 2023 omfatter vederlag til både Norwacos medlemmer og utenlandske organisasjoner/rettighetshavere. Vederlag som er innkrevet tidligere omfatter primært vederlag til utenlandske rettighetshavere, men også vederlag som inngår i forhandlinger og tvister mellom Norwacos medlemmer.

Ufordelbare midler

For vederlag tildelt utenlandske rettighets kategorier søkes det å inngå utvekslingsavtaler med relevante organisasjoner. Beløp foreldes etter gjeldende regler og fordeles iht. Norwacos generelle prinsipper (<https://norwaco.no/om-norwaco/norwacos-generelle-prinsipper>).

Forhandlinger og tvister mellom Norwacos medlemmer håndteres iht. [Norwacos vedtekter](#).

Forholdet til andre kollektive forvaltningsorganisasjoner

Mottatt vederlag fra andre kollektive forvaltningsorganisasjoner

Organisasjon	Sektor						Totalt
	Tredjeparts TV- og radio-distribusjon	Undervisningsbruk	Bruk i bibliotek og museer	Bruk av TV-selskaps arkivmateriale	TV på offentlig sted	Privatkopiering	
AISGE	371 107					106 781	477 888
ALCS	134 817	27 289				1 092	163 197
ASDACS	9 577						9 577
AWGACS	458	7 870					8 328
Copydan	3 860 608	174 717				90 538	4 125 864
Copyswede	1 143 172						1 143 172
Egeda	73 675						73 675
FRF						155 276	155 276
GWFF						463 224	463 224
Kopiosto	285 257	887 117				598 782	1 771 156
LIRA	1 669 176					61 376	1 730 552
Literar Mechana	11 895						11 895
NORMA	182 575						182 575
PRD						660 633	660 633
SACD	231 559					43 299	274 858
SCAM	2 053					25 673	27 726
SGAE	638 002					56 076	694 078
SIAE						33 134	33 134
SSA	1 022						1 022
Suissimage	362 776	15 769					378 545
VAM						27 898	27 898
VDFS	120 840					22 093	142 933
VEVAM	1 326 075					51 310	1 377 384
VG BILD-KUNST	283 627					454 207	737 833
Totalsum	10 708 269	1 112 762				2 851 390	14 672 422

Utbetalt vederlag til andre kollektive forvaltningsorganisasjoner

Organisasjon	Sektor						Totalt
	Tredjeparts TV- og radio-distribusjon	Undervisningsbruk	Bruk i bibliotek og museer	Bruk av TV-selskaps arkivmateriale	TV på offentlig sted	Privatkopiering	
Agicoa	35 170 858	678 760					35 849 618
AIE						57 326	57 326
AISGE	427 183					192 288	619 471
ALCS	1 532 235	110 565				10 321	1 653 121
Asdacs	46 615						46 615
Awgacs	66 836						66 836
CopyDan	1 707 929	8 214			29 729	1 223 969	2 969 841
Copyro	638						638
Copyswede	2 897 529	28 430			36 096	1 775 816	4 737 871
CSCS	136 602						136 602
DAMA	121 636						121 636
DIRECTORS UK	959 204	66 729					1 025 933
DRCC	102 447						102 447
EGEDA						138 337	138 337
EJI	501						501
FRF						268 532	268 532
GRAMEX						26 634	26 634
GWFF						104 252	104 252
IHM	101 335					59 486	160 821
Kopiosto	11 358					182 178	193 536
LIRA	14 530					17 141	31 671
Literar Mechana	4 183						4 183
NCB		4 289 101					4 289 101
NORMA	14 708					20 546	35 254
OOA-S	1 686						1 686
PRD						156 644	156 644
PROCIREP						310 969	310 969
RAAP	4 661					17 332	21 993
SACD	756 424					522 169	1 278 593
SAMI						306 650	306 650
SCAM	126 328					139 697	266 025
Screen Craft Rights	297 520	28 863					326 383
SENA						6 983	6 983
SGAE	272 262					219 692	491 954
SIAE						126 180	126 180
SSA/Suissimage	5 902						5 902
VDFS	3 418					4 583	8 001
Vevam	9 502					5 908	15 410
VG WORT	231 922					154 530	386 452
VG-BILDKUNST	239 864					74 904	314 768
Totalt	45 265 816	5 210 662			65 825	6 123 067	56 665 370

Revisjonsberetning

NITSCHKE

NITSCHKE AS
Vollsveien 17B
Postboks 353, 1326 Lysaker
Telefon: +47 67 10 77 00
E-post: post@nitschke.no
Foretaksregisteret: NO 914 058 314 MVA
Medlemmer av Det norske Revisorforening
Independent member of GGI
www.nitschke.no

Til årsmøte i Norwaco

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet og åpenhetsrapporten

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Norwaco som viser et resultat på kr 0 etter fradrag for vederlag til rettighetshaverne på kr 417 076 646, og regnskapsopplysningene i åpenhetsrapporten. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2023, resultatregnskap, og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper. Åpenhetsrapporten utarbeides etter lov om kollektiv forvaltning av opphavsrett m.v. med tilhørende forskrift.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2023 og av dets resultat for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, samt ytterligere krav i henhold til lov om kollektiv forvaltning av opphavsrett m.v. med tilhørende forskrift.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov, forskrift og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av the International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for informasjonen i årsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke informasjonen i årsberetningen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

NITSCHKE

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet og åpenhetsrapporten - Norwaco

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og åpenhetsrapport, og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, samt ytterligere krav i henhold til lov om kollektiv forvaltning av opphavsrett m.v. med tilhørende forskrift. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet og åpenhetsrapporten

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet og regnskapsopplysningene i åpenhetsrapporten som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Lysaker, 16. april 2024

NITSCHKE AS

Rune Bergseng
statsautorisert revisor

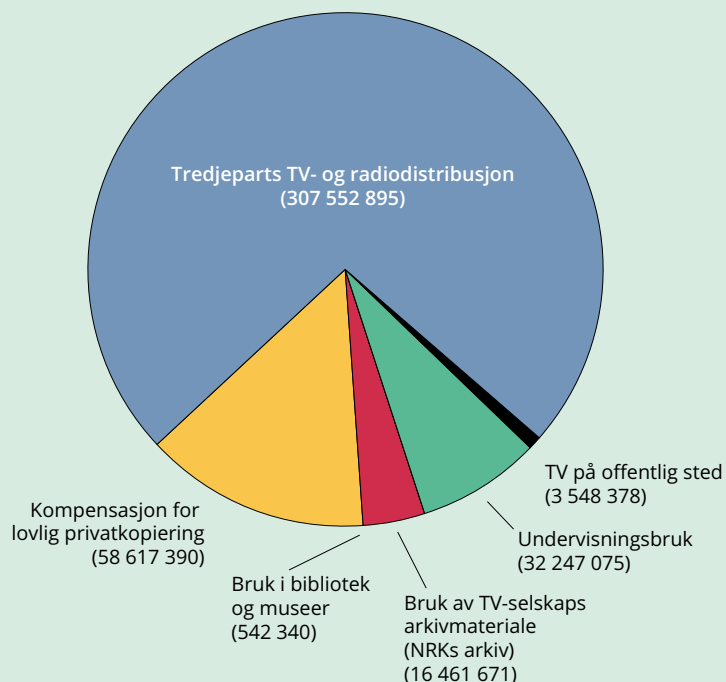
Informasjon om virksomheten i 2023

Nøkkeltall *(Beløp i kroner)*

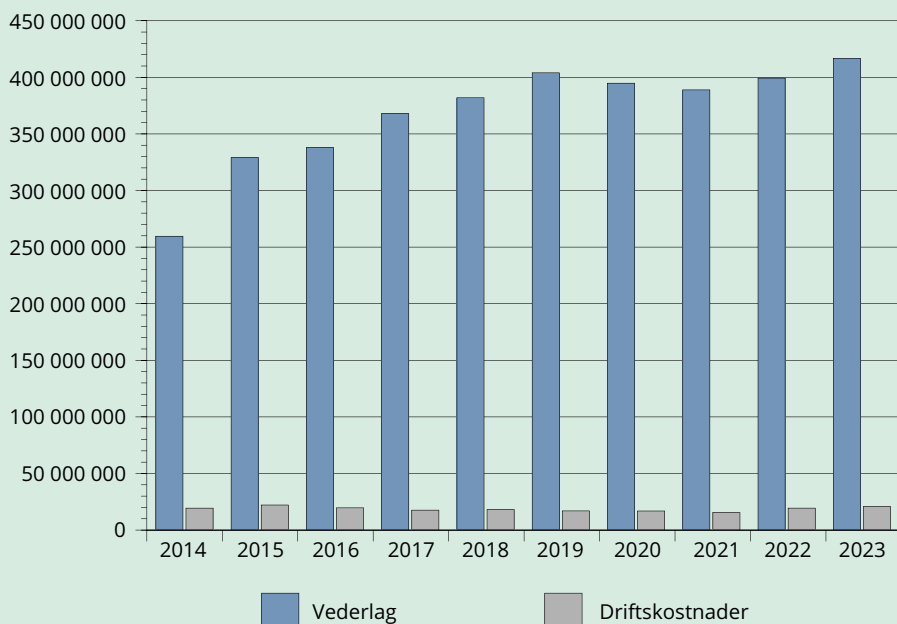
Inntekter og driftskostnader

	2023	2022	Endring
Sum vederlagsinntekter	418 969 749	401 403 363	4,38 %
Driftskostnader	20 657 820	19 204 922	7,57 %
Kostnadsprosent	4,9 %	4,8 %	

Vederlag per sektor

Vederlagsinntekter og kostnader siste ti år

Medlemsorganisasjonenes sektortilknytning

Pr. 31.12.2023	Sektor I TV-distribusjon	Sektor II Undervisning	Sektor III Bedriftsintern bruk	Sektor IV Bibliotek og museer	Sektor V TV-arkiv	Sektor VI TV på offentlig sted	Sektor VII Privat-kopiering
BONO	●	●	●	●	●	●	●
Creo	●	●	●	●	●	●	●
Den norske Forfatterforening	●	●	●	●	●	●	●
Den norske Forleggerforening							●
Dramatikerforbundet ¹	●	●	●	●	●	●	●
FONO	●	●	●	●	●	●	●
Forbundet frie fotografer	●	●	●	●	●	●	●
Forfatterforbundet							●
Grafill	●	●	●	●	●	●	●
GramArt	●	●	●	●	●	●	●
IFPI Norge	●	●	●	●	●	●	●
Music Nest Norway	●	●	●	●	●	●	●
Musikkforleggerne							●
NAViO	●	●	●	●	●	●	●
NOPA							●
NORA	●	●	●	●	●	●	●
Norges Fotografforbund							●
Norsk Artistforbund					●		●
Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening	●	●	●	●	●	●	●
Norsk Filmforbund	●	●	●	●	●	●	●
Norsk Journalistlag	●	●	●	●	●	●	●
Norsk Komponistforening							●
Norsk kritikerlag	●				●		●
Norsk Oversetterforening	●	●	●	●	●	●	●
Norsk Redaktørforening					●		●
Norsk Revyforfatterforening	●	●	●	●	●	●	●
Norsk Skuespillerforbund	●	●	●	●	●	●	●
Norsk Tonekunstnersamfund	●	●	●	●	●	●	●
Norske Barne- og ungdomsbokforfattere	●	●	●	●	●	●	●
Norske Billedkunstnere	●	●	●	●	●	●	●
Norske Dansekunstnere	●	●	●	●	●	●	●
Norske Filmregissører	●	●	●	●	●	●	●
Norske Kunsthåndverkere	●	●	●	●	●	●	●
nyMusikks Komponistgruppe							●
Regiforbundet ²	●	●	●	●	●	●	●
TONO	●	●	●	●	●	●	●
Virke Produsentforeningen	●	●	●	●	●	●	●

1) Norske Dramatikers Forbund skiftet navn til Dramatikerforbundet i april 2023

2) Norsk Sceneinstruktørforening skiftet navn til Regiforbundet i januar 2023.

Forvaltning og drift på virksomhetsområdene

Tredjeparts TV- og radiodistribusjon

Distribusjon av TV og radio er Norwacos hovedvirksomhetsområde.

Avtaler

Norwaco lisensierer distribusjon av TV-innhold gjennom to avtaler som dekker ulike kanaler og kringkasterne.

Fellesavtalen

Avtalen omfatter distribusjon av europeiske allmennkringkastingskanaler og inngås av Norwaco og kringkastingselskapene i fellesskap. Avtalen inkluderer samtlige rettigheter i kanalene.

K-avtalen

Norwacos avtale for kommersielle kanaler omfatter over hundre kanaler og klarer rettigheter som ikke er forhåndsklarert av kringkasterne. I tillegg til avtale med Norwaco, trenger distributørene avtaler med de aktuelle kringkasterne.

Avtalene ligger tilgjengelig på [våre nettsider](#).

Virksomheten i 2023

Lineær TV i nedgang

Daglig tidsbruk på TV-seing i 2023 var 103 minutter, mot 108 minutter i 2022. Tallene er fra Kantars TVOV-undersøkelse som i tillegg til lineær-TV, omfatter seernes egne TV-opptak og *video on demand* fra NRK, TV 2, Viaplay og Warner Bros.

Dette er en langsiktig trend. I 2010 lå TV-seingen på hele 183 minutter. Mye av fallet skyldes overgang til strømmetjenester, som fortsatt er i vekst, både når det gjelder antall abonnerende husstander og tjenester tilgjengelig i hver husstand. I yngre aldersgrupper møter TV-seing også sterk konkurranse fra sosiale medier.

Alle TV-distributørene tilbyr strømmetjenester i tillegg til ordinære TV-kanaler. Når kundene velger disse, går det på bekostning av antall kanaler de mottar. Flere distributører har slanket TV-pakkene sine og antall forhåndsvalgte kanaler er redusert. Til sammen fører dette til nedgang i antall TV-kanaler som distribueres og nedgang i vederlagsinntektene til Norwaco.

NRKs tilrettelegging for at TV-distributørene kan lenke direkte til NRKs nett-TV, gjør også etterspørselen etter arkivtjenester fra distributørene mindre.

K-avtale med alle distributører

Som følge av Norwacos tidligere tvist med RiksTV om klarering av distribusjonen, og rettsakene som fulgte av disse, har ikke Norwaco tidligere hatt avtale med RiksTV om kommersielle TV-kanaler (K-avtalen). I EUs nett- og videresendingsdirektiv fra 2019 som skal implementeres i norsk lov, regnes signaldistribusjonen RiksTVs anvender som videresending. Dermed har Norwaco blitt naturlig avtalepart for RiksTV, og K-avtale er inngått fra 2023. Med denne avtalen har alle TV-distributørene K-avtale med Norwaco.

Nabolandskanalene

Nettstedet Nabolandskanalene.no drives av Norwaco og har som mål å øke interessen for svenske og danske kanaler som Norwaco lisensierer. På sidene omtales TV-innhold i kanalene SVT1, SVT2, TV4, DR1 og DR2, med hovedvekt på skandinaviskprodusert drama, krim og underholdning. Annenhver uke sendes det ut nyhetsbrev med TV-høydepunkter for kommende uker. Påmelding til nyhetsbrevet gjøres fra [nettsidene](#).

Undervisningsbruk

Bruk av audio- og audiovisuelle verk i undervisningsvirksomhet.

I samarbeid med NRK og en rekke utenlandske kringkasterne, tilbyr Norwaco avtalen AV-lisens som gir anledning til å bruke TV-innhold, radioprogrammer og de fleste norske spillefilmer i undervisning. For offentlige barnehager, grunnskoler og videregående skoler, tilbys også tilleggssavtalen Musikklicens som gir mulighet til bruk av musikk.

Avtalene inngås av kommuner på vegne av grunnskoler og barnehager, og fylkeskommuner på vegne av videregående skoler. Universiteter, høyskoler, folkehøyskoler og private skoler inngår egne avtaler.

Tilgang til programmer

AV-sentralen i Kristiansand tilbyr opptak av TV-programmer vederlagsfritt til alle undervisningssteder som er omfattet av Norwacos undervisningsavtaler.

Strømming fra NRK inkludert for universiteter og høyskoler

Fra 2023 er mønsteravtalen med Universitets- og høyskolerådet utvidet til også å omfatte strømming av programmer fra NRKs nett-TV. Med dette får universiteter, høyskoler og andre omfattede institusjoner en enklere og mer tidsriktig måte å benytte TV-programmer i undervisningen. Det betales ikke ekstra vederlag for utvidelsen.

Bruk i bibliotek og museer

Bruk av audio- og audiovisuelle verk internt i bibliotek og museer for besøkende.

Norwaco har avtaler med Popsenteret i Oslo og Rockheim i Trondheim som blant annet omfatter bruk av norskproduserte TV- og radioprogram i museenes utstilling.

Fornytt avtale med Popsenteret

Norwaco har hatt avtale med Popsenteret siden 2011, men avtalene har vært tidsbegrensede. Fra 2023 er det inngått en ny løpende avtale som i hovedsak er en videreføring av tidligere avtaler og tilnærmet likelydende avtalen med Rockheim. Det årlige vederlaget er redusert noe på grunn av nedjusterte besøkstall. Samtidig er det tatt inn en klausul om at hver av partene kan kreve reforhandling av vederlagspunktet dersom besøkstallene endres vesentlig.

Bruk av TV-selskaps arkivmateriale (NRK-arkiv)

TV-selskaps bruk av eget arkivmateriale i nye produksjoner og tilgjengeliggjøring på forespørsel for privat bruk. Tredjeparters tilgjengeliggjøring av slikt materiale.

NRKs arkiv av eldre produksjoner er en stor og viktig del av norsk kulturarv og representerer vår felles hukommelse som moderne nasjon. Det historiske innholdet er digitalisert, og siden 2013 har Norwaco hatt avtale med NRK om tilgjengeliggjøringen av NRKs egenproduksjoner kringkastet første gang før 1997. Ved reforhandling i 2019, ble det inngått en midlertidig avtale for 2020 og 2021 der både avtalens omfang og vederlag var vesentlig redusert.

Utvidet avtale full virkning fra 2023

I forbindelse med forhandlingene om avtale fra 2022, ønsket både NRK og Norwaco å utvide rammene for omfattede produksjoner, men forhandlingene var svært krevende med stor avstand i partenes verdivurdering.

Etter en konstruktiv prosess hos Riksmekler, ble det enighet om en avtale som omfatter NRKs egenproduksjoner som er kringkastet første gang før 2015. Det er ingen begrensning på antall timer NRK kan tilby, og avtalen gir NRK mulighet til å bruke utdrag og klipp samt publisering på sosiale medier. Avtalen gjelder til 1.9.2027.

Etter et overgangsår med gradvis opptrapping av programtilbudet, betaler NRK fra 2023 fullt vederlag iht. avtalen.

TV på offentlig sted

Offentlig visning (overføring) av TV-innhold på offentlig tilgjengelige steder som hotellobbyer, treningsentre med mer.

Norwaco tilbyr heldekkende avtale for virksomheter som overfører TV-innhold til publikum på offentlige steder, for eksempel hoteller og treningsentre. Lisensen fra Norwaco avgrensner mot Norwacos øvrige forvaltningsområder og mot bruk av musikk som allerede er klarert av TONO eller Gramo.

Lisensiering av overføring av TV på offentlige steder startet opp i 2022 og både i oppstartsåret og 2023 har Norwaco prioritert å inngå avtaler med hoteller og andre overnattingssteder.

Privatkopiering (fordelingsoppdrag)

Individuell fordeling av statlig kompensasjon for lovlig kopiering til privat bruk.

Som privatperson kan du kopiere åndsverk og annet opphavsrettslig beskyttet materiale som musikk, TV-innhold, lydbøker, tekst og visuelle verk gratis og dele med nære venner og familie. Denne retten er fastsatt i åndsverkloven for å sikre allmennheten tilgang til kultur. For å kompensere rettighetshavere, er det etablert to uavhengige ordninger som finansieres over statsbudsjettet: Én til individuell fordeling gjennom Norwaco og én til kollektiv fordeling gjennom Fond for lyd og bilde.

Kopieringsundersøkelser

Den individuelle kompensasjonen skal fordeles med bakgrunn i hvilke verk som faktisk kopieres. Norwaco får gjennomført årlige undersøkelser av kopieringsomfanget for ulike verkstyper, og forholdet mellom disse gir grunnlag for fordelingen av kompensasjonen.

Gjennomgang av ordningen

Etter at den individuelle kompensasjonsordningen i 2018 ble utvidet til også å omfatte selvstendige litterære og visuelle verk – uten at kompensasjonsbeløpet økte, ble det vedtatt en gjennomgang av ordningen. Arbeidet med dette startet i 2020. Kulturdepartementet fikk gjennomført en ekstern juridisk utredning, men videre arbeid ble forsinket av pandemien. Det har ikke kommet ny informasjon om gjennomgangen i 2023.

Bevilgning av kompensasjon

I 2023 ble det bevilget 55,8 millioner kroner til individuell kompensasjon og fordeling gjennom Norwaco, inkludert 1,2 millioner kroner i ekstrabevilgning pga. høyere prisstigning enn forutsatt.

I Statsbudsjettet for 2024 er det bevilget 58 090 000 kroner til individuell fordeling til norske og europeiske rettighetshavere gjennom Norwaco. Dette er en økning på 4,2 % fra 2023. Det er heller ikke denne gangen tatt hensyn til at kompensasjonsordningens nedslagsfelt ble utvidet i 2018.

Informasjon om utbetalinger finnes i åpenhetsrapporten, på side 13–20.

Forvaltning og drift

Årsmøte

Årsmøtet er Norwacos høyeste myndighet og består av representanter for medlemsorganisasjonene. Ved avstemninger har hver medlemsorganisasjon én stemme. Årsmøtet foretar valg og behandler saker forberedt av styret. Styret er forpliktet til å legge fram forslag fra medlemsorganisasjonene og forvaltningssektorene som er kommet styret i hende før 1. februar.

Norwaco avholdt ordinært årsmøte 25. mai i Norwacos gamle lokaler i Møllergata 8, som et hybridmøte med digital deltakelse i møteplattformen Teams. 47 personer deltok hvorav elleve digitalt. Alle Norwacos medlemsorganisasjoner var representert hvorav seks ved fullmakt. I tillegg deltok Norwacos revisor og ti personer fra administrasjonen.

Årsmøtet godkjente Styrets beretning og regnskap for 2022, og det ble valgt nye styremedlemmer og valgkomité. Årsmøtet opptok Music Nest Norway som medlem i Norwaco. Styre- og varamedlemmenes honorar ble regulert med KPI.

Vedtektssendringer

Årsmøtet vedtok også ett av tre forslag fra et utvalg nedsatt av årsmøtet i 2022 for å vurdere vedtektssendringer knyttet til styrets sammensetning og Norwacos beslutningsregler mv. Vedtaket innebærer innføring av nye tvisteløsningsmekanismer ved uenighet om fordelingen mellom Norwacos medlemsorganisasjoner.

Det skal nå tilbys frivillig mekling med en ekstern mekler som første tvisteløsningsinstans. Som andre instans er det innført en ny fordelingsnemnd som kan fatte vedtak om fordeling, dersom mekling ikke gjennomføres eller fører frem. Bestemmelsene om voldgift ble ikke endret. Voldgiftsnemnda er siste instans for avgjørelse av fordelingstvister.

Det vises ellers til utsendt protokoll.

*Siste årsmøte i Møllergata
(Foto: Jon H. Knudtson)*

40 års-jubileum

Norwaco ble stiftet 17. november 1983 etter initiativ fra Norges Kunstnerråd. Bakgrunnen var det nye TV-mediet som kom til Norge på 1960-tallet og hadde vokst seg stadig større gjennom 70- og 80-tallet.

Gjennom 40 år som kollektiv forvaltningsorganisasjon, har Norwaco krevet inn og fordelt seks milliarder kroner til rettighetshavere i TV-, film- og musikkproduksjoner. Jubileet ble markert med fagdag og fest på Kunstnerens Hus for medlemmer og andre tidligere og nåværende kontakter.

Se også egen artikkel om opprettelsen av Norwaco i anledning jubileet, på side 34 og bilder fra feiringen på side 38-43.

(Foto: Caroline Roka)

Medlemmer

På årsmøtet i mai 2023 ble Music Nest Norway (MNN) tatt opp som medlem i Norwaco. Organisasjonen ble stiftet i desember 2022 og representerer norske og utenlandske musikkprodusenter. MNN er registrert som kollektiv forvaltningsorganisasjon hos Patentstyret.

Det er nå 37 medlemsorganisasjoner i Norwaco.

Norsk Sceneinstruktørforening vedtok høsten 2022 å skifte navn til Regiforbundet og lanserte navnet offisielt i januar 2023.

Norske Dramatikeres Forbund vedtok å skifte navn til Dramatikerforbundet i april 2023.

Møter og kurs

Sektormøter

Norwacos forvaltning er delt inn i sektorer knyttet til virksomhetsområdene. Medlemsorganisasjonene er innmeldt i de sektorene hvor de har relevante rettigheter i behold, som de ønsker at Norwaco skal forvalte. Fordeling av vederlag skjer i sektoren, og det kreves enighet blant organisasjonene i sektoren for å vedta fordelingen. Fordelingen kan vedtas på sektormøter eller ved skriftlig behandling.

Følgende sektormøter er gjennomført i 2023:

- **Privatkopiering:** 6. februar.
- **TV på offentlig sted:** 17. januar og 20. april.
- **Bruk av TV-selskaps arkivmateriale:** 8. mai.

Styremøter

Norwacos styre består av ti representanter med personlige varamedlemmer og er basert på en fast fordeling mellom medlemsgruppene. Styrets medlemmer velges for en toårsperiode, og halvparten av medlemmene er på valg hvert år.

Det er i 2023 gjennomført åtte ordinære styremøter. Varamedlemmene har anledning til å delta digitalt i styremøtene som observatører, frivillig og uten honorering.

Norwacokurs for medlemmer.

Norwaco tilbyr årlig kurs for tillitsvalgte og andre i medlemsorganisasjonene som ønsker en innføring i Norwaco eller har behov for å få «frisket opp» kunnskapen. Det ble i 2023 gjennomført kurs både i februar og september. Kursene tok for seg oppbygningen av Norwaco, virksomheten på de ulike forvaltningsområdene, det juridiske grunnlaget og fordelingsarbeidet.

Rammevilkår, lover, høringer og innspill

Nye frister for utbetaling av rettighetsvederlag

Vederlag innkrevd for 2022 og senere skal etter lov om kollektiv forvaltning, være fordelt til rettighetshaverne senest 1. oktober året etter innkrevingsåret. Fristen kan

Norwacokurs i de nye lokalene. Ingelin Skaret
(Foto: Jon H. Knudtson)

fravikes dersom det foreligger objektive grunner for dette. Siden Norwaco fordeler etterskuddsvis, var 2023 første året dette trådte i kraft.

For at medlemsorganisasjonene skal ha mulighet til å fordele vederlaget videre til rettighetshaverne innen fristen 1. oktober, har Norwaco satt en intern frist til 1. april for å utbetale vederlaget til medlemsorganisasjonene. På enkelte områder har det manglet fordelingsvedtak slik at fristen i 2023 ikke kunne overholdes.

Høring på EUs direktiver

EUs nett- og videresendingsdirektiv regulerer opphavsrettslige spørsmål i forbindelse med nettoverføringer og videresending av radio- og TV-programmer. Formålet er å øke tilgangen til kringkastingsprogrammer fra andre medlemsstater ved å

lette klarering av opphavsrettslig beskyttet innhold i slike programmer.

Digitalmarkedsdirektivet har som formål å gjennomføre en ytterligere harmonisering av regelverket om opphavsrett og nærstående rettigheter i det indre marked, særlig når det gjelder digital og grensekryssende bruk av beskyttet innhold.

Begge direktivene ble vedtatt i 2019, og etter mange års ventetid, sendte Kulturdepartementet i november ut et høringsutkast til gjennomføring av direktivene. Høringsfristen er 15. mars 2024.

I arbeidet med et hørings svar, har administrasjonen innhentet bistand fra advokat Peter Schønning, og sammen med ham, ble det utarbeidet en skisse som ble fremlagt til orientering i medlemsmøte 1. februar 2024.

Fordeling

Voldgiftssak

I januar ble det reist krav om voldgiftsbehandling av fordeling for Fellesavtalevederlag for 2020 mellom musikkutøvere og musikkprodusenter. Voldgiftsnemnda innhentet prosesskrift fra partene og vedtok skriftlig behandling av saken. Voldgiftsnemndas avgjørelse forelå i februar 2024. Voldgiftsnemnda drøftet og tok stilling til i hvilken grad tjenesten *start forfra* faller inn under eneretten til musikkutøvere og musikkprodusenter i §§ 16 og 20 og vederlagsretten for lydopptak i § 21, som var ett av de sentrale spørsmålene i saken.

Mekling

I september ble det gjennomført frivillig mekling mellom musikkutøvere og musikkprodusenter om fordelingen av Musikkklisensvederlaget på undervisningsområdet for 2021–2022. Dette var første gang slik mekling ble gjennomført i henhold til vedtak på årsmøtet. Kretsmekler Nils Ole Bay ble engasjert som mekler av Norwacos administrasjon. Partene oppnådde ikke enighet og saken ble sendt videre til Fordelingsnemnda.

Fordelingsnemnd

Da frivillig mekling mellom musikkutøvere og musikkprodusenter ikke førte frem, ble saken sendt videre til det nye organet, Fordelingsnemnda. Førsteamanuensis ved det Juridiske fakultet i Bergen, Torger Kielland, ble engasjert som leder av nemnda som ellers besto av Norwacos fordelingssjef Frants Mohr og juridisk seniorrådgiver Ingelin Skaret. Fordelingsnemndas vedtak forelå i oktober og ble stående.

Representasjons- og utvekslingsavtaler

Etter fullmakt fra styret, inngår Norwaco avtaler med utenlandske organisasjoner for rettighetshavere om gjensidig representasjon av rettigheter og utveksling av vederlag. For fordeling av kompensasjon for privatkopiering, inngås utvekslingsavtaler.

Norwaco arbeider kontinuerlig med å utvide og styrke rettighetsporteføljen for å kunne tilby klarering av nye tjenester. Vi jobber målrettet med innhenting av relevante mandater for et forbedret grunnlag for fremtidsrettede TV distribusjonsavtaler og nettverket av samarbeidsorganisasjoner utvides fortløpende

Norwaco ønsker et velfungerende og bredt europeisk samarbeid som både kan styrke vår posisjon med tanke på rettigheter og bidra til økt forståelse. Dette er viktig for å øke vår egen kunnskap om europeisk opphavsrett og nasjonale systemer, men også med tanke på å utvide utenlandske organisasjoners forståelse av avtalelisenssystemet.

Nordisk samarbeid

Norwaco har godt samarbeid og jevnlig møter med våre nordiske søsterorganisasjoner Copydan, Copyswede, IHM og Kopiosto.

Medlemskap i SAA

Norwaco er medlem av Society of Audiovisual Authors (SAA). Det gir oss blant annet god tilgang til EU/EØS-relevante dokumenter og er et nyttig diskusjonsforum, særlig i forbindelse med implementering av EU-direktiver på opphavsrettsområdet.

Administrasjonen i 2023

Norwacos administrasjon hadde ved utgangen av 2023, tolv fast ansatte, hvorav én i deltidsstilling. To ansatte har vært langtidssykemeldt deler av året. Guro Riis som ble ansatt i vikariat som juridisk rådgiver i 2022, fikk fast ansettelse i januar.

Nye lokaler

Norwacos administrasjon flyttet inn i nye lokaler i Storgata 5 i august 2023. Lokalene er mindre enn de tidligere lokalene i Møllergata. De fleste medarbeiderne sitter i åpent kontorlandskap, og lokalene inneholder ikke stort møterom. Medlemsmøter og andre større møter blir derfor avholdt eksternt etter flyttingen.

Styret, utvalg og administrasjon

Styret 2023–2024

Medlemsgruppe	Styremedlem	Varamedlem
Opphavere til litterære verk	<i>Hege Fagerheim</i> Norsk Journalistlag	<i>Ole Jan Borgund</i> NAVIO
	<i>Monica Boracco</i> Dramatikerforbundet, nestleder	<i>Trond Vernegg</i> Forfatterforbundet
Opphavere til musikk	<i>Inger Elise Mey</i> TONO	<i>Jon-Willy Rydningen</i> NOPA
Utøvende kunstnere	<i>Marius Øvrebø-Engemoen</i> GramArt	<i>Eva Grainger</i> Norske Dansekunstnere
	<i>Renée Rasmussen</i> Creo, styreleder	<i>Ingvild Tellmann</i> Creo
	<i>Bjørn Sæter</i> Regiforbundet	<i>Nina Tveit</i> Norsk Skuespillerforbund
Opphavere til visuelle verk og levende bilder	<i>Harald Holter</i> BONO	<i>Elisabeth O. Sjaastad</i> Norsk Filmforbund
Produsenter for musikk	<i>Marte Thorsby</i> IFPI Norge, AU-medlem	<i>Erlend Gjerde</i> FONO
Produsenter for levende bilder	<i>Stian Langgaard-Nielsen</i> Virke Produsentforeningen	<i>Åse Kringstad</i> Virke Produsentforeningen
Produsenter for litterære verk	<i>Ann-Kristin Vasseljen</i> Den norske Forleggerforening	<i>Bjørn Smith-Simonsen</i> Den norske Forleggerforening

Styrets arbeidsutvalg (AU) utgjøres av leder, nestleder og AU-medlem.

Fordelingsutvalg

Oversikt pr. 31.12.2023.

Tredjeparts TV- og radiodistribusjon 2022–2024

Valgt 17.03.2022, konstituert 20.04.2022.

For utøvende kunstnere:

Marius Øvrebø-Engemoen (GramArt)

Anders Bredmose (Norsk Skuespillerforbund)

(fra 12.12.2023. Erstattet Eirin Aavik (NSF) som ikke lenger var valgbar som følge av bytte av jobb i desember.)

For opphavere:

Inger Elise Mey (TONO), **leder**

Kaja von Hedenberg (Dramatikerforbundet)

For produsenter:

Marte Thorsby (IFPI Norge), **nestleder**

Stian Langgaard-Nielsen (Virke Produsentforeningen)

Undervisningsbruk 2022–2024:

Valgt 17.03.2022, konstituert 16.11.2022.

Hans Ole Rian (Creo) – for utøvende kunstnere, **leder**

Gunhild Enger (Norske Filmregissører) – for opphavere, nestleder

Frithjof Hungnes (FONO) – for produsenter

Bedriftsintern bruk

Det er foreløpig ikke egne inntekter til fordeling på dette området, og det er derfor ikke oppnevnt fordelingsutvalg.

Bruk i bibliotek og museer 2022–2024

Valgt 17.03.2022, konstituert 07.06.2022.

Hans Ole Rian (Creo) – for utøvende kunstnere, **leder**
Marte Thorsby (IFPI Norge) – for produsenter, **nestleder**
Gunhild Enger (Norske Filmregissører) – for opphavere

Bruk av TV-selskaps arkivmateriale (NRKs arkiv) 2021–2023

Valgt 01.09.2021, konstituert 24.03.2022. Det er ikke valgt nytt FDU i 2023.

Hans Ole Rian (Creo) – for utøvende kunstnere, **leder**
Elisabeth Sjaastad (Norsk Filmforbund) – for opphavere, **nestleder**
Marte Thorsby (IFPI Norge) – for produsenter

TV på offentlig sted 2023–2025

Valgt 17.01.2023, rekonstituert 9.1.2024.

Sæmund Fiskvik (NORA) – for produsenter, **leder**
Maren Skaskiewicz (GramArt) – for utøvende kunstnere, **nestleder**
Marie Grønvik (Grafill) – for opphavere

Privatkopiering 2022–2024

Valgt 26.04.2022, konstituert 07.06.2022.

For utøvende kunstnere:
Knut Alfseth (Norsk Skuespillerforbund), **leder**
Ingvild Tellmann (Creo)

For opphavere:
Ida Otterstad (TONO)
Astrid Hamran Storrusten (Dramatikerforbundet), **nestleder**

For produsenter:
Åse Kringstad (Virke Produsentforeningen)
Marte Thorsby (IFPI Norge)

Voldgiftsnemd 2022–2024

Valgt på årsmøtet i 2022.

Lars Jakob Blanck, **leder**
Tingrettsdommer *Annika Lindström*
Helge Sønneland
Varamedlem: *Knut Rusti-Jørgensen*

Valgkomité 2023–2024

Valgt på årsmøtet i 2023.

For utøvende kunstnere:
Lars Christian Fjeldstad (tidligere Creo), **leder**
Anne Kokkinn (Norsk Skuespillerforbund)

For opphavere:
Svein Korshamn (TONO)
Lise Stang Lund (Norske kunsthåndverkere)

For produsenter:
Christina Eriksen Fagernes (Virke Produsentforeningen)
Larry Bringsjord (FONO)

Administrasjonen

Per 31.12.2023

<i>Elin Urkedal</i>	Direktør
<i>Hilde A. Clason</i>	Storkundeansvarlig/KAM
<i>Jon Harald Knudtson</i>	Kommunikasjonsansvarlig
<i>Sigrid H. Rauboti</i>	Økonomi- og administrasjonsansvarlig
<i>Ingelin Skaret</i>	Juridisk seniorrådgiver
<i>Simen Halsan Øien</i>	Juridisk rådgiver
<i>Guro Riis</i>	Juridisk rådgiver
<i>Roberto Galella</i>	Konsulent IT- og kundebehandling
<i>Else Krogager Henriksen</i>	Avtalekonsulent
<i>Frants Mohr</i>	Fordelingsjef
<i>Lars Reiten</i>	Fordelingskonsulent
<i>Cathrine Hegge</i>	Konsulent – fordeling (40 %)

Norwacos administrasjon i de nye lokalene i Storgata 5 i mars 2024. Fra venstre: Frants Mohr, Lars Reiten, Guro Riis, Ingelin Skaret, Hilde A. Clason, Else Krogager Henriksen, Elin Urkedal, Jon H. Knudtson, Roberto Galella og Sigrid H. Rauboti. Cathrine Hegge og Simen Halsan Øien var ikke til stede på tidspunktet bildet ble tatt. (Foto: Caroline Roka)

Norwaco 40 år

1970-tallet bød på nye utfordringer i kultur- og mediepolitikken. Norwaco ble til som et resultat av både internasjonale diskusjoner, nordiske utredninger og norske nasjonale initiativ. Denne artikkelen trekker tråder til alle tre områder.

Satellitt-TV gir nye muligheter

Det var i begynnelsen av tiåret et sterkt politisk ønske i Nordisk råd og i Nordisk Ministerråd om å distribuere landenes nasjonale tv-programmer over landegrensene. Satellittene bød på nye muligheter, og ministerrådet gjennomførte en studie som viste at man ved bruk av satellitter kunne distribuere sendingene langt billigere enn ved å bygge nye jordbundne sendernet, som vi har hatt siden kringkastingsens barndom på 1930-tallet.

Den gang opererte vi med to ulike typer satellitter: Direktesendende satellitter (kringkastingssatellitter) og kommunikasjonssatellitter. Kringkastingssatellittene hadde en signalstyrke som gjorde at sendingene kunne tas imot med relativt små parabolantener direkte av den enkelte husholdning. Kommunikasjonssatellittene var primært beregnet på lukket sending av signaler fra ett punkt til et annet, og krevde større antenner. Satellittene ble skutt opp og plassert i en bane 36 000 km over ekvator, og gikk rundt jordkloden med samme hastighet som jorden selv roterer. Satellitten ble dermed i praksis stasjonære over samme sted på jorden, geostasjonære.

Det nordiske prosjektet «Nordisk radio og tv-samarbeid via satellitt» (Nordsat) siktet mot bruk av direktesendende satellitter. På sett og vis var det nordiske prosjektet et ønske om programsamarbeid (med syv nasjonale programmer) som søkte en direktesendende satellitt – som ville bli så tung at det den gang ikke fantes noen rakett som kunne få den opp i rommet. Etter kort tid trakk Danmark seg fra samarbeidet (men fulgte med videre som observatør), og det som gjensto var en planlagt svensk-norsk satellitt – Tele-X – som skulle utstyres med tre kanaler for direkte mottak. Med andre ord; en satellitt som søkte programsamarbeid. Det var ikke overraskende at prosjektet brøt sammen innen midten av 80-tallet. Mens middagene i ministerrådsregi ble bedre og bedre ble resultatene stadig fjernere. Fra kunstnerhold var motstanden mot prosjektet stor, under mottoet «Skit är skit om enn per satellitt».

Samtidig utviklet både teknologien og diskusjonene seg: Signaler fra kommunikasjonssatellitter kunne etterhvert

Av Helge M. Sønneland i samarbeid med Astri M. Lund og Cato Strøm

(Foto: Finn Serck-Hanssen, privat og Caroline Røsko)

Forfatterne av denne artikkelen var alle involvert i det arbeidet som resulterte i at Norwaco ble etablert 17. november 1983. Vi deltok i det utrednings- og lovgivningsarbeidet som gikk forut for etableringen og som fulgte i de nærmest påfølgende årene. Cato Strøm var nytilsatt jurist i TONO og gjorde sekretærjobben for ulike arbeidsgrupper som ble nedsatt. Advokat Astri M. Lund var sakkyndig for Opphavsrettsutvalget. Helge M. Sønneland var, med permisjon fra Kultur- og vitenskapsdepartementet, tilsatt som prosjektleder for «Nordisk radio- og tv-samarbeid via satellitt» med arbeidsplass i Nordisk ministerråds kultursekretariat i København. I denne artikkelen trekker vi også inn stoff fra talen som Åse Kleveland og Cato Strøm holdt ved markeringen av 40-årsjubileet 17. november 2023 i Kunstnernes Hus.

fanges opp ved bruk av mindre antenner, og ga nye muligheter til å levere signaler til kabeltv-sendinger over landegrensene i store landområder.

Dette ga fart i diskusjonene i internasjonale fora som Europarådet og EEC. Hvilke ansvarsregler skulle finnes? Hvor skulle sendingene klareres? Var signalene opp til satellitten en opphavsrettslig relevant handling, og noe annet enn signalene fra satellitten til bakken? Var videredistribusjon av nabolandsendinger i kabelanlegg underlagt opphavernes enerett? Når var videresending i kabel en tilgjengeliggjøring for allmenheten? Var det ikke også egentlig snakk om dobbeltbetaling å kreve vederlag

for kabeldistribusjon når abonnentene i kabelanlegg ofte kunne ta imot signaler direkte?

Norge ser til Sverige

Også i Norge pågikk denne diskusjonen mot slutten av 70-tallet, og oppmerksomheten ble særlig rettet mot videresending av svenske tv-sendinger. Det ble etablert kontakt mellom norske, svenske og internasjonale rettighetshaverorganisasjoner og norske kabeldistributører. Samtidig ble spørsmålet om hva som gjaldt for videredistribusjon i kabel også reist for domstoler i flere europeiske land.

Norge var på dette tidspunkt et én-kanalsland: Ut over NRKs sendinger var det bare i visse deler av landet man kunne få inn nabolandskanaler direkte – i praksis de svenske nasjonale kanalene, og på Sørlandet, med sol og vind i ryggen, også danske program.

Insentivet til kabelutbygging var derfor tilbud om nabolandskanaler. Norske Radio/TV-handleres landsforbund etablerte en egen gruppe, Antenneinstallatørgruppen (AIG). Installasjon av koaksialkabel fremmet salg av radio- og tv-utstyr. Det tok flere år før kablens potensiale for leveranse også av andre signaler ble erkjent. Det var installatørgruppen som norske rettighetshavere tok kontakt med for å påbegynne forhandlinger om vederlag for videresending.

Den rettslige situasjon i de nordiske land var samtidig lite gunstig for økt videresending av nabolandsprogram. Særlig savnet man opphavsrettslige regler som kunne lette rettighetsklarering.

Lovverket legges til rette

På et møte om satellittkringkasting i Europarådets lokaler i Paris tidlig høsten 1982, deltok tjenestemann Jukka Liedes fra det finske Undervisningsdepartementet, fullmektig Johannes Nørup Nielsen fra det danske Kulturministerium, rådgiver Henry Olsson fra det svenske Justisdepartementet, samt undertegnede fra Nordisk ministerråd. Under relieffene av Voltaire og Rousseau i Paris eldste restaurant «Procopé» ble vi enige om å foreslå for Nordisk ministerråd å nedsette et nordisk utvalg som kunne komme med forslag til lovgivning som kunne legge grunnlag for videresending av nabolandsprogram i kabel. Vi skrev ned forslag til mandat på en serviett. Deretter gikk det raskt: Saken ble

fremlagt for ministrene, som allerede i oktober samme år ba om et endelig forslag til mandat. Det ble klart og en nordisk arbeidsgruppe oppnevnt i februar 1983. Hvert nordisk land oppnevnte to medlemmer til utredningen. Henry Olsson ble leder, og undertegnede sekretær. Fra Norge ble advokat Astri M Lund og underdirektør Sigve Gramstad fra Kultur- og vitenskapsdepartementet oppnevnt. Parallelt etablerte Norge, Danmark og Finland egne nasjonale grupper, hvor medlemmene fra den nordiske gruppen inngikk. Den norske gruppen, som var oppnevnt allerede 28. oktober 1982, besto av Astri M. Lund, Sigve Gramstad og undertegnede.

Det nordiske utvalget møttes ti ganger i 1983 og fire i 1984 før vi avleverte utredningen i mars 1984 (NU 1983 12.). Henry Olsson var en effektiv leder. I et manus til innstilling hadde det gått vel hurtig da han omtalte behovet for «paraplyorganisasjoner» i forhandlingssammenheng. Sekretæren nedtegnet at «det er behov for paraplyorganisasjoner...», men så ga hun opp å forstå resten av setningen, og føyde derfor til, for å sørge for at teksten ville bli korrigeret: «når det regnar». Vi oppdaget heldigvis behovet for supplering før utredningen gikk i trykken.

Denne ble sendt på høring, og de nasjonale gruppene ga sine innstillinger allerede høsten 1984. Den nordiske utredningen ble tatt inn som vedlegg i den norske utredningen, NOU 1984:25 «Nabolandstv i kabel». Denne spesielle løsningen ble også valgt da Kultur- og vitenskapsdepartementet i april 1985 la fram lovproposisjon om endringer i kringkastings- og åndsverklovene, Ot.prp.nr 80 (1984-85). Der er både den norske og den nordiske utredningen tatt inn som vedlegg. Proposisjonen ble lagt fram av Kultur- og vitenskapsdepartementet i samråd med Justisdepartementet.

Klareringsmodeller identifiseres

Et utgangspunkt for den nordiske gruppen var at løsningene på de rettslige utfordringene måtte finnes i mottakerlandet. Det var helt urealistisk at kringkasterne skulle erverve rett til videresending i nabolandene. Et hovedpoeng i den nordiske utredningen var derfor å diskutere hvordan man kunne sikre rettsgrunnlaget for samtidig og uendret videresending av nabolandsprogram, og avklare situasjonen for bruk av kommunikasjonssatellitter som «langdistanseleverandører» til kabelanlegg som lå utenfor grensene for direktemottak. Utredningen pekte på flere

alternativer som var mulige innenfor de opphavsrettslige konvensjonene alle landene var tilsluttet, først og fremst Bernkonvensjonen. Dens Artikkel 11 bis fastslår at opphaveren har enerett til kringkastingssending av sitt verk, og til videresending når det gjøres av et nytt foretak. Denne eneretten kan man nasjonalt behandle på ulikt vis, enten ved å gi en tvangslisens, eller å legge opp til forhandlingsløsninger hvor en representativ organisasjon for rettighetshaverne inngår avtale om videresending. Denne avtalen kan ved lov gjøres gjeldende også for ikke-medlemmer, såkalt avtalelisens*. En slik løsning, koplet med regler om tvungen nemndsbehandling om partene ikke ble enige, ville sikre kabeloperatørene tilgang til alle nødvendige rettigheter.

En særskilt diskusjon var om opphaverne skulle kunne forby videresending, eller om en slik mulighet skulle avskjæres i loven.

I den norske gruppens mandat inngikk å komme med løsninger på de opphavsrettslige spørsmålene, og også å foreslå nødvendige endringer i kringkastingstloven. Videresending av nabolandsprogram i kabel var nemlig underlagt konsesjonskrav, og gruppen foreslo å fjerne dette kravet. I den norske utredningen ble det fremmet forslag om en avtalelisensløsning, med nemndsbehandling dersom det ikke ble oppnådd enighet. Man foreslo ikke å fjerne muligheten til å forby videresending, idet man regnet med at spørsmålet om å nedlegge forbud mot videresending i spesielle situasjoner kunne løses i forhandlinger. Utredningen ble sendt på høring, og allerede 19.april 1985 la Kultur- og vitenskapsdepartementet fram lovproposisjonen.

Verken den nordiske eller den norske gruppen var i tvil om at videresending av både nabolandsprogram og nasjonale kringkastingstprogram av kabeloperatører var underlagt opphavernes enerett. Dette gjaldt selv om programmene kunne tas imot av den enkelte abonnent.

Under arbeidet både i den norske og den nordiske gruppen var det løpende kontakt med rettighetshaverorganisasjonene og med satellittoperatørene i Norden.

*) Norge har hatt lovgivning om avtalelisens for kringkastingssendinger siden 1961. Astri M. Lund går i en artikkel i «Ånd og Rett» Festskrift til prof. Birger Stuevold Lassen (s. 695 flg) om avtalelisens i nordisk perspektiv, detaljert gjennom avtalelisensens forhold til internasjonale konvensjoner. Hun behandler der også de løsninger som ble utviklet senere på 90-tallet i Europarådets konvensjoner om grenseoverskridende fjernsyn, og EUs direktiv om satellitt- og kabelsendinger. Festskriftet er tilgjengelig elektronisk på [Nasjonalbibliotekets nettside](#).

I Sverige og Danmark ble det mot slutten av 70-tallet etablert rettighetshaverorganisasjoner som hadde fullmakter til å forhandle om kringkastingstrettigheter, noe den nordiske utredningen kunne basere seg på. I Norge var det særlig aktuelt å høste erfaringer fra den danske Copydan-organisasjonen. Svenske rettighetshavere (Copyswede) markerte klart sin misnøye med at svenske programmer ble sendt i norske kabelanlegg uten at de fikk noe vederlag. De vurderte aksjoner i Norge, men trakk disse planene da det ble etablert kontakt mellom svenske rettighetshavere, Sveriges Radio (som eier av Sveriges Television AB) og norske kabeloperatører med sikte på å forhandle om videresendingsvederlag.

Forhandlingskartellet – Norwaco – blir stiftet

I Norge tok Norges Kunstnerråd, med Mette Newth som daglig leder, initiativ til et arbeid for å etablere et «forhandlingskartell». En arbeidsgruppe ledet av Kåre Kolberg fra Norsk Komponistforening, ga professor Jon Bing i oppgave å utarbeide forslag til vedtekter for et slikt kartell. Andre medlemmer av arbeidsgruppen var h.r. advokat Erik Ova fra Norske billedkunstnere og direktør Gorm Bækkelund fra TONO. Cato Strøm var referent.

Høsten 1983 var det arbeidet fram forslag til vedtekter, og forhandlingene med AIG var også kommet såvidt langt at man kunne invitere Kunstnerrådets medlemmer til stiftelsesmøte av forhandlingskartellet 17. november 1983. Møtet ble ledet av formannen i Norges Kunstnerråd, Emte Stag. H.r.advokat Harald Bjelke var med og redegjorde for de rettslige problemstillingene. Det ble bestemt å etablere et interimsstyre under ledelse av h.r.advokat Oddvar S Kvam. Åse Kleveland fra Norsk Musikerforbund ble valgt til nestleder. I tillegg representerte Hans Otto Nicolaysen, Ragnhild Nygaard og Paal-Helge Haugen henholdsvis Norsk Filmforbund, Norsk Skuespillerforbund og skribentorganisasjonene. Interimsstyret innkalte i mai 1984 til det første ordinære årsmøtet. Interimsstyrets mandatperiode ble forlenget for å sørge for avklaring av forholdet til Kopinor. Det gjaldt to spørsmål: navn, samt forholdet til medlemsorganisasjonene. Det første ordinære styret ble valgt i 1985, ledet av Kåre Kolberg. Åse Kleveland fortsatte som nestleder.

I et første forslag til navn for forhandlingskartellet (som også skulle ta sikte på forhandlinger om vederlag for kopiering av film til handelsflåten og kopiering av

skolekringkastingsprogram) valgte man til å begynne med NorCopy. På dette tidspunkt hadde organisasjonen for rettigheter til papirkopiering – KopiFag – blitt omdøpt til Kopinor – og det ble raskt klart at det var stor fare for navneforveksling. Årsmøtet 4. juni 1984, som ble holdt i TONOs lokaler i Klingenberggt. 5 (som huset Rosekjelleren i underetasjen), vedtok at forhandlingskartellets navn skulle være Norwaco (Norway Copy). Forholdet til Kopinor ble avklart. Noen samlet innmelding av Kopinor i Norwaco var uaktuelt og organisasjonene sluttet seg individuelt til Norwaco.

TONOs direktør Gorm Bækkelund hadde hele tiden ivret for fortgang i arbeidet med å få på plass forhandlingskartellet, ikke minst for å følge opp arbeidet i den nordiske og norske gruppen. Han tilbød kontor- og sekretariathjelp. Sveriges Radios advokat i Stockholm var ingen enkel herre å forholde seg til. Han meldte på et tidspunkt at nå ville de sende over utkast til avtale på telefax. Begrepet var ukjent i TONO, og direktør Bækkelund uttalte seg kraftig om at telefax var uaktuelt. Man hadde jo postvesenet! Men det gikk ikke mer enn tre uker så var telefaxmottaker – med kostbart papir – på plass.

I protokollen fra et av møtene fram mot stiftelse av Norwaco er det protokollert en uttalelse fra Åse Kleveland: «Uten Gorm Bækkelunds innsats var det neppe blitt noe Norwaco».

Jeg vil for egen del bemerke at med Gorm Bækkelunds støtte til å etablere et nytt forhandlingskartell unngikk man stormfulle stridigheter som man fikk i Danmark som følge av diskusjonene om hvem som skulle representere rettighetshaverne.

Man kan nok i ettertid si at den norske lovproposisjonen hadde behov for et forhandlingskartell som var representativt nok til å kunne utløse avtalelisens, samtidig som Norwaco hadde behov for en lovgivning som nettopp sikret dem forhandlingsmandat, og som sikret at avtalene de inngikk fikk virkning også for ikke-medlemmer, for utenlandske rettighetshavere og dermed ga sikkerhet også for distributørene.

I forhandlingene med AIG ble det oppnådd enighet om at det skulle betales vederlag – men det var uenighet om størrelsen. Tvisten skulle avgjøres ved voldgift. Voldgiftsretten ble ledet av høyesterettsdommer Charles Philipson, med professorene Preben Munthe og Knut Selmer som medlemmer.

Avgjørelsen falt 21. desember 1983. Den ga et vederlag på kr 50 pr abonnent – AIGs tilbud var kr 7,50. Dette vakte oppsikt i Europa. Den etterfølgende festen var gedigen!

Dette ga grunnlag for å legge planer framover. Ikke minst tok man sikte på å inngå avtaler med flere kabelnett og i budsjettet for 1986 førte man opp utgifter til sekretariat. Det ble understreket at Norwaco måtte ha et sekretariat med høy kompetanse. H.r.advokat Erik Ova ble tilsatt som direktør og tiltrådte i november 1985.

Siden kom problemene med fordeling av vederlaget mellom partene, og avklaring av hvor grensen for vederlagsplikt for et kabelanlegg gikk. I den danske loven hadde man fastsatt en grense på 25 tilknyttede husstander før det kunne kreves vederlag. I Norge reiste Norwaco og de svenske rettighetshaverne sak for «Nemnda til behandling av tvister vedrørende videresending av kringkastingsprogram». Nemnda ble ledet av professor Birger Stuevold Lassen med Gro Hillestad Thune og Victor Hellern som medlemmer. Nemnda traff en avgjørelse 20. mars 1987. Den mente at kabelanlegg med færre enn 15 tilknytninger måtte ansees å formidle innenfor «privat område», mens anlegg med mer enn 35 måtte inngå avtale om formidling. Innenfor dette spennet ble det 10. april samme år i en voldgiftsdom fastsatt vederlagsplikt for anlegg med mer enn 24 tilknytninger * .

Som nevnt ovenfor har rettighetshaverne enerett til videresending både av nordiske og nasjonale program. Men det ble ikke godt mottatt da Norwaco signaliserte at de ville kreve vederlag for videresending av de norske kanalene. Med tiden ble det en løsning til beste for rettighetshaverne også på dette spørsmålet. Men se det er en annen historie.

**) Nemndsavgjørelsen er omtalt i NIR Nordisk Immateriell Rättsskydd 1987 s.369. Voldgiftsavgjørelsen som ble truffet 10.april samme år er referert i NIR 1989 s.373 .*

Norwacos jubileumsfeiring på Kunstnernes hus

Norwacos jubileum ble feiret 17. november 2023, på dagen 40 år etter stiftelsen.

Feiringen fant sted på Kunstnernes hus og ble innledet med et faglig program. Først ut var Marius Arnesen fra NRK Beta som tok oss gjennom foredraget: Generativ AI - Sett med mediebriller. Etterpå demonstrerte musiker og IT-masterstudent Signe Eide hvordan AI kan brukes i musikkproduksjon og fremførte et spesialskrevet verk

laget til jubileet. Til slutt var det visning av Norwacos nye informasjonsfilm. Selve jubileumsmiddagen ble innledet med velkomsttale og gode historier ved Åse Kleveland og Cato Strøm, som begge var sentrale i forbindelse med opprettelsen av Norwaco.

Nedenfor er tatt med et utvalg bilder fra jubileet.

Alle bildene er tatt av Caroline Roka

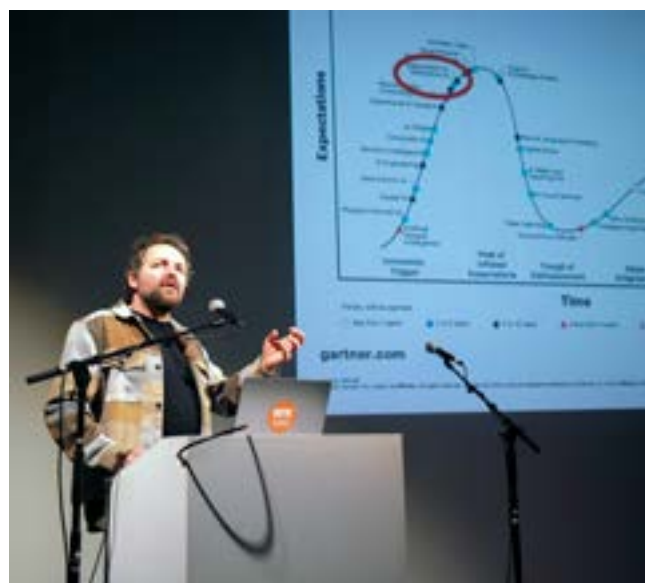

Styreleder Renée Rasmussen introduserer Marius Arnesen

Signe Eide

Signe Eide fremfører den dels AI-genererte jubileumssangen ...

Marius Arnesen (NRK Beta)

... og publikum lar seg begeistre

Første rad fra høyre: Jon H. Knudtson, Elin Urkedal, Helge M. Sønneland, Astri M. Lund, Renée Rasmussen, Hilde A. Clason, Ingelin Skaret og Marius Arnesen. Andre rad: Jon-Willy Rydningen, Kim Skarning Andersen, Hans Ole Rian og Hege Fagerheim ...

Fra venstre i fremste rekke:
Linda Dyrnes, Bjørn Sæter, Erik Ova
og Eirik Djønne.
Bakenfor, fra venstre: Kim Skarning
Andersen, Karl Vestli, Hans Ole
Rian, Anne E. Kokkinn og Per Emil
Grimstad

Mest synlig i bildet, fra venstre: Kim Skarning Andersen,
Anders Bredmose, Ida Otterstad, Linda Dyrnes,
Jan Terje Helmlø, Sæmund Fiskvik og Ole Andreas Rognstad.

Cathrine Nagell (tidl. dir.), Kristina Lautrup (UBON), Bernhard
Ramstad (tidl. styreleder) og Elin Urkedal (direktør i Norwaco)

Nærmeste bord: Gyrid Garshol, Hans Ole Rian,
Elisabeth O. Sjaastad, Nina Tveit og Marius Dahl
Synlig i bildet på bakerste bord: Christian W. Uhlen,
Hege Munch Gundersen og Marie Grønvik

Anne E. Kokkinn, Roberto Galella, Bjørn Sæter og Harald Holter

Sæmund Fiskvik, Ole Andreas Rognstad og Tom G. Eilertsen

Helge M. Sønneland

*Cato Strøm og
Åse Kleveland holder
velkomsttale med
historisk tilbakeblikk*

Eirik Dønne og Bjørn Sæther

Åse Kleveland, John M. Jacobsen og Erik Ova

*Under åpningstalen, fra venstre:
Hilde A. Clason, Bengt Hermansen
Kim Skarning Andersen,
Inger Elise Mey, Hans Ole Rian,
Anders Bredmose, Guro Riis,
Astrid H. Storrusten og
Elin Urkedal*

Elly Joys Røang og Larry Bringsjord

*Direktør Elin Urkedal
ønsker velkommen*

*Helge Sønneland, Åse Kleveland,
Astri M. Lund og Erik Ova*

*To tidligere styreledere:
Bernhard Ramstad og Jan Terje Helmlí.
Trond Braaten í bakgrunnen*

*Anne Marie Feragen Hartung,
Roberto Galella og Cathrine Hegge*

*Én nåværende og to tidligere direktører:
Elin Urkedal, Cathrine Nagell og Erik Ova*

*Guro Riis, Astrid H. Storrusten,
Eirin Schanke Aavik og
Anne E. Kokkinn*

Cato Strøm og Hilde A. Clason

Ingelin Skaret, Bengt Hermansen og Mette Møller

*Widar Fossum, Jon H. Knudtson,
Else K. Henriksen og Kristina Lautrup*

Medlemmer med jubileum i 2023

Blant Norwacos medlemsorganisasjoner er det stor variasjon. De omfatter alle grupper rettighetshavere i et bredt spekter av produksjoner og kunstformer. Det er også stort spenn i hvordan organisasjonene er sammensatt – fra de helt små, som nærmest drives på dugnad og idealisme, til organisasjoner med mange tusen medlemmer og store,

velsmurte administrasjoner. Det er dette som utgjør Norwaco, og for å komme nærmere innpå dette mangfoldet, retter vi søkelyset mot organisasjoner som har hatt jubileum i året som har gått. Vi har stilt organisasjonenes leder noen spørsmål.

REGIFORBUNDET

Regiforbundet (tidl. Norsk Sceneinstruktørforening) 75 år, stiftet 5. mai 1948

Regiforbundet er en politisk nøytral forening som har til formål å arbeide for medlemmenes interesser – kunstnerisk og økonomisk. Foreningens i overkant av 200 medlemmer består av norske regissører som arbeider ved profesjonelle teatre, private teatre, frie sceniske grupper og semiprofesjonelle organisasjoner i hele Norge. Regiforbundet forhandler frem tariffavtaler med institusjonsteatrene, radio og TV på medlemmenes vegne. Foreningen rådgir medlemmene på områder som arbeidstakers rettigheter, kontrakter og andre arbeidsforhold og bistår medlemmene ved kontraktinngåelser.

Vi har snakket med forbundsleder Bjørn Birch.

Har jubileet blitt markert på noen måte?

Nei, vi er i tunge forhandlinger om ny tariffavtale, og har ikke brukt ressurser på jubileet til tross for at det er vel verdt å markere det.

Hvilken hendelse eller enkeltsak vil du trekke frem som viktig i jubileumsåret?

Vi hadde i jubileumsåret arbeidet i fire år for en ny og tidsriktig tariffavtale. Vår motpart kom ikke med flere tilbud, og uravstemningen takket nei til tilbudet. Vår tid har for det meste gått til både dette og å arbeide for bedre vilkår for regissører innenfor Den kulturelle skolesekken, selvstøtt i tillegg til andre sentrale kampsaker.

Hvordan har situasjonen til rettighetshavere endret seg i de senere år?

For vår del, har den ikke forandret seg til det bedre. Vi har vært lønnsstapere siden 2019, og har i de siste årene lagt godt til rette for en bredere kamp for rettigheter, som opphavsretten og åndsverksloven gir rammer for.

Bjørn Birch (Foto: Privat)

Hva blir det viktig å jobbe for fremover?

Våre tre største saker har lik prioritet:

– Ny tariffavtale – siden vi har vært del av en nasjonal kollektiv tariffavtale og nå får en egen separat tariffavtale.

– Ivareta åndsverksrettigheter og lønnsbetingelser innenfor Den kulturelle skolesekken.

– Arbeide for bedre betingelser i NAV-systemet, siden vi alle er frilansere og dermed mangler sentrale rettigheter i sikring av våre rettigheter ved sykdom

Norsk Oversetterforening

Norsk Oversetterforening 75 år, stiftet 1. november 1948

Norsk Oversetterforening har til formål å samle norske skjønnlitterære oversettere, arbeide for å høye kvaliteten på skjønnlitterære oversettelser, ivareta kunstnergruppens faglige og økonomiske fellesinteresser, og så langt som mulig, bistå og gi råd til enkeltoversettere. Foreningen arbeider også for å høye oversetterfagets status og synliggjøre oversetteren som opphaver, og for å fremme forståelsen for den samfunnsmessige betydningen av språkkompetanse. Foreningen har om lag 350 medlemmer som til sammen oversetter fra ca. 50 språk.

Vi har snakket med foreningsleder Hilde Lyng.

Har jubileet blitt markert på noen måte?

Vi markerte jubileet ved et 75-dagers nedtellingsprosjekt frem mot jubileumsdagen 1. november, der vi presenterte én bok for hvert av de 75 årene foreningen har eksistert. Medlemmene fikk i oppgave å skrive en kort tekst om en oversatt bok som av en eller annen grunn var viktig eller hadde betydd noe for dem. Prosjektet ligger på [nettsidene til Norsk Oversetterforening](#).

På stiftelsesdagen 1. november arrangerte vi et fagseminar på Litteraturhuset i Oslo, der blant annet tidligere ledere fortalte om sin tid som leder, i tillegg til flere innslag om oversettelse fra forskjellige bidragsytere. 4. november feiret medlemmer og inviterte gjester foreningens 75 år med brask og bram på Sporten ved Frognerseieren.

Fra jubileumsmiddagen (Foto: Hilde Lyng)

Hilde lyng introduserer et innslag om oversettelse av Knausgård på fagseminaret. (Foto: Ada Bodding)

Hvilken hendelse eller enkeltsak vil du trekke frem som viktig i jubileumsåret

Vi fikk endelig en boklov i Norge, og regjeringen la frem en kunstermelding. Begge deler vil forhåpentlig få positiv innflytelse på oversetternes hverdag. Spesielt fornøyd er vi med at vi er nevnt i formålsparagrafen, sammen med forfattere, illustratører og lesere.

Hvordan har situasjonen til rettighetshavere endret seg i de senere år?

Den enorme veksten i lydbokmarkedet har skapt et skifte i hva som utgis. Den har ført til at noen får store inntekter, men også mye uklarhet med hensyn til eldre avtaler. Vi ser også at noen forlag satser mer på underholdningslitteratur og slik unngår å holde seg til det fremforhandlede avtaleverket.

Hva blir det viktig å jobbe for fremover?

Oversetteren som opphaver, som skaper av åndsverk. Det er ingen tvil om at yrket vårt er truet av generativ KI. Vi må jobbe for at bøker fortsatt skal oversettes av mennesker.

Norsk kritikerlag 25 år, stiftet 7. juni 1998

Norsk kritikerlag er en medlemsorganisasjon for norske kritikere og ivaretar medlemmenes faglige og økonomiske interesser. Laget skal fremme kritikkens kvalitet og uavhengighet og har etablert seg som en uunnværlig leverandør av kritiske vurderinger og meninger i den kulturelle offentligheten. Norsk kritikerlag har i sin nåværende form, eksistert siden 1998. Da gikk Norsk Litteraturkritikerlag sammen med Norsk kunstkritikerlag og Kritikerlaget for teater, musikk og ballett og dannet et felles lag. Laget har snaut 400 medlemmer fordelt på tre seksjoner.

Vi har snakket med avtroppende styreleder Preben Jordal.

Har jubileet blitt markert på noen måte?

Ja, gjennom hele kalenderåret hadde vi en serie jubileumsarrangementer for publikum. Disse tok for seg en bred vifte av tematikker og var alle ment å synliggjøre kritikken og kritikerne. Året ble avsluttet med et fagseminar for medlemmer og andre spesielt interesserte i slutten av november.

Hvilken hendelse eller enkeltsak vil du trekke frem som viktig i jubileumsåret?

Det aller viktigste var nok at vi fikk regjeringen til å gå tilbake på den foreslåtte avviklingen av arbeidsstipend for kritikere under ordningen med Statens kunstnerstipend. I kunstnermeldingen «Kunstnarkår» gikk de nemlig inn for dette, men takket være god mobilisering fra Kritikerlagets ledelse og medlemmer, ble forslaget trukket tilbake etter kort tid. Arbeidsstipend har vist seg å være av stor viktighet for utviklingen av gode kritikerkap, så de vil vi gjerne beholde.

Hvordan har situasjonen til rettighetshavere endret seg i de senere år?

Det kuttet stadig i kritikken i dagspressen, ikke lenger så mye i antallet kritikker som publiseres, som i omfanget av disse kritikkene. Den profesjonelle kritikken er dessuten under sterkt press fra sosiale medier og det jeg vil kalle anbefalingstyranniet. I Norsk kritikerlag er vi opptatt av at oppdragsgiverne skal forplikte seg til å honorere oss skikkelig og inngå kontrakter som kan gi en viss forutsigbarhet i et allerede sårbart yrke. Jeg skulle ønske jeg kunne si at norske medier har blitt bedre på dette, men det har de altså ikke, til tross for utallige oppfordringer over mange år.

Preben Jordal (Foto: Aftenposten)

Hva blir det viktig å jobbe for fremover?

Siden svært mange aktive kritikere er frilansere, jobber vi mye for å bedre frilansernes vilkår. Vi samarbeider med NJ Frilans, som virkelig gjør en kjempejobb på dette feltet. I vårt politiske arbeid er vi opptatt av å få de folkevalgte til å tenke på kulturfeltet som et dynamisk hele, der kritikken spiller en viktig rolle som formidler, fortolker og premissleverandør for den offentlige samtalen om kunst. Forhåpentlig vil dette føre til at det tilføres friske midler til utvikling og ivaretagelse av kritikken over statsbudsjettet.

Norsk Skuespillerforbund 125 år, stiftet 27. oktober 1898

Norsk Skuespillerforbund er skuespillernes egen interesseorganisasjon – en partipolitisk uavhengig fagforening som arbeider for skuespillernes kunstneriske, økonomiske og rettslige interesser. Forbundet organiserer over 1600 profesjonelle skuespillere. Norsk Skuespillerforbund forhandler frem tariffavtaler for skuespillere innenfor teater, film, TV, reklame og digitale medier, og betaler ut individuelle vederlag for salg og visning av film, tv- og radioprogrammer.

Vi har snakket med forbundsleder Per Emil Grimstad.

Har jubileet blitt markert på noen måte?

Ja, selvfølgelig har vi markert jubileet og feiret 125-årsjubileanten! Fredag 27. oktober 2023, på dagen 125 år etter at Norsk Skuespillerforbund ble stiftet, markerte vi vårt 125-årsjubileum på Ingensteds i Oslo. Det ble en fabelaktig fest med mange sceneinnslag som rommet et bredt utvalg av ulike sjangre og stilarter en skuespiller har å by på. Denne dagen lot vi også masken falle, og lanserte vår helt nye logo.

Hvilken hendelse eller enkeltsak vil du trekke frem som viktig i jubileumsåret?

Det er flere viktige enkeltsaker og små og store seiere det går an å trekke frem i løpet av et år. Men en av de mer omfattende og betydningsfulle sakene i Norsk Skuespillerforbunds jubileumsår, har vært å rigge forbundet for fremtiden. Nå har vi flyttet inn i nye lokaler i Filmens hus sammen med Norske Dansekunstnere og Norsk filmforbund, vi har fått på plass en helt ny logo, og vi jobber med å utvikle organisasjonen vår med mål om å bli et moderne fagforbund for profesjonelle skuespillere, som er klar for å løse morgendagens utfordringer og problemstillinger.

Hvordan har situasjonen til rettighetshavere endret seg i de senere år?

Siden oktober 2012, da Netflix som den første større digitale distributøren av audiovisuelle produksjoner ble lansert i Norge, har bildet endret seg dramatisk. Store globale aktører utgjør i dag en stor del av distribusjonen av audiovisuelt innhold, ikke bare internasjonalt, men også nasjonalt. Dette har medført store ringvirkninger i den norske bransjen. Måten det overdras rettigheter på til norske aktører er endret for å ruste de i kampen med disse globale aktørene. Og de tidligere norske aktørene har i stadig større grad konsolidert seg gjennom fusjoner med så vel norske – som internasjonale aktører. Den enkelte norske rettighetshaver står som følge av dette i en stadig svakere forhandlingsposisjon. Det fordrer konsolidering på rettighetshaversiden, og behovet for kollektive klareringsavtaler, herunder også kollektive forvaltningsorganisasjoner, blir stadig større i bestrebelsen om å oppnå passende og forholdsmessige vederlag for utnyttelse av verkene.

Hva blir viktig å jobbe for fremover?

Det forventes at internasjonale selskaper på både produksjons- og distribusjonssiden vil fusjonere og danne stadig større globale konsern som kontrollerer alt fra utvikling til levering av sluttprodukt til brukerne. Inntoget av generativ kunstig intelligens, og tilsvarende nye teknologier, forventes å (dramatisk) akselerere denne utviklingen. Den historiske rollefordelingen, og ikke minst transparensen, i bransjen vil forsvinne og gjøre det nært umulig for den enkelte rettighetshaver å forvalte egne rettigheter. Derfor blir det viktig å jobbe for kollektiv klarering, herunder klarering gjennom kollektive forvaltningsorganisasjoner, for å sikre rettighetshavere passende og forholdsmessige vederlag for utnyttelsen. For at det skal lykkes er det viktig at lovgiver legger til rette for at rettigheter for den audiovisuelle sektoren effektivt kan klareres kollektivt.

ChatGPT ser langt på vei ut til å være enig i dette: På spørsmålet «Hva blir viktig å jobbe for fremover for norske rettighetshavere?» svarer ChatGPT følgende; «For norske rettighetshavere vil det være viktig å fortsette å jobbe for å sikre vern og rettferdig kompensasjon for deres kreative verk i den stadig skiftende digitale økonomien. Dette kan innebære å fortsette å lobbe for oppdaterte lover og reguleringer som beskytter opphavsretter, samt å utforske nye forretningsmodeller som sikrer rettferdig betaling for digital distribusjon av innhold.»

Per Emil Grimstad (Foto Lars Opstad)

© Norwaco

Storgata 5 · 0155 Oslo
Telefon: 23 31 68 00
norwaco@norwaco.no
norwaco.no